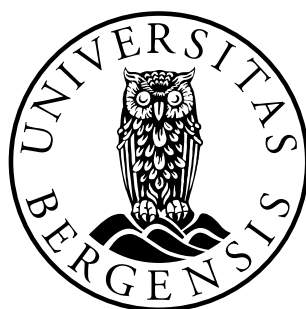

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

3.09.2015

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forskningsadministrativ avdeling
August 2015**

Universitetets forskningsutvalg

Torsdag 3. september
1230-1600
Kollegierommet
Muséplass 1

Saksliste - foreløpig

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Protokoll fra møte 7. mai 2015

III. Saker

FU 12/15	Kjønnsperspektiv i forskningen Innledning ved Christine M. Jacobsen, professor og leder ved Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKOK)
FU 13/15	Vitenskapelig publisering Saksforelegg. Vedlegg: Publiseringsstatistikk 2005-2014 På bakgrunn av rapporten bes prodekanene om å forberede hvert sitt korte innlegg om status og konsekvenser for videre arbeid ved sine respektive fakultet
FU 14/15	Institusjonelt forankret internasjonalt forskningssamarbeid Saksforelegg
FU-15/15	Ny institusjonell samarbeidsavtale. Universitetet i Tokyo Saksforelegg. Vedlegg
FU 16/15	UiB Strategi. Kunnskap som former samfunnet Orientering.

IV. Orienteringer

a.	UH-sektorens deltakelse i Horisont 2020 Vedlegg
b.	Forskerutdanningen. Oppfølging av OU-arbeidet og organisering ved Forskningsadministrativ avdeling Muntlig orientering.
c.	Forskningsrådet i tall 2014 Vedlegg

Eventuelt

Universitetets forskningsutvalg

Møte 7. mai
1230-1500
Kollegierommet,
Muséclass 1,

Protokoll-utkast

Til stede: Anne Lise Fimreite, Anne Christine Johannessen, Einar Thomassen, Jarl Giske, Roland Jonsson, Inger Hilde Nordhus, Berte-Elen R. Konow, Fredrik Vikse, Sigbjørn Løland Torpe, Susann Strømsvåg, Maria Carme (UB)

Fra Forskningsadministrativ avdeling: Heidi A. Espedal, Bjørn Einar Aas, Anne Beate Maurseth

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

Sakslisten ble godkjent.

Følgende sak ble anmeldt til eventuelt: Oppfølging av OU-rapport 7 om forskerutdanning

II. Protokoll fra møte 19. mars

Protokollen ble godkjent

III. SAKER

FU 8/15	Fakultetenes forskningsmeldinger 2014 Saksforelegg og vedlegg var utsendt med sakslisten. Utvalget gjorde følgende vedtak: 1) Forskningsutvalget tar fakultetenes forskningsmeldinger til orientering. 2) Utvalget ber om at fakultetenes forskningsmeldinger inngår i grunnlaget for utarbeidelsen av UiBs budsjettforslag for 2016 og brukes aktivt i utarbeidelse av tiltak og handlingsplaner fremover.
FU 9/15	Fakultetenes forskerutdanningsmeldinger 2014 Saksforelegg og vedlegg var utsendt med sakslisten. Utvalget gjorde følgende vedtak: 1) Forskningsutvalget tar fakultetenes forskerutdanningsmeldinger til orientering. 2) Utvalget ber om at fakultetenes forskerutdanningsmeldinger inngår i grunnlaget for utarbeidelsen av UiBs budsjettforslag for 2016 og brukes aktivt i utarbeidelse av tiltak og handlingsplaner fremover.
FU-10/15	H2020. Erfaringer med EUs forskningsprogrammer og vurderinger av nye tiltak Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Utvalget gjorde følgende vedtak: Forskningsutvalget ber om at saken «UiB og H2020. Erfaringer med EUs forskningsprogrammer og vurderinger av nye tiltak» legges frem for Universitetsstyret med de kommentarer som fremkom.
FU-11/15	UiB strategi Saksforelegg og vedlegg var utsendt med sakslisten. Utvalget gjorde følgende vedtak : 1) Forskningsutvalget slutter seg til hovedlinjene i utkast til Universitetet i Bergens strategi for perioden 2016-2022. 2) Forskningsadministrativ avdeling får i samråd med utvalgets ledelse i fullmakt å

	<p>utarbeide en uttalelse på grunnlag av og i samsvar med kommentarer og innspill som fremkom.</p> <p>3) Uttalelse fra Forum for forskerutdanning om utkast til strategi fremsendes sammen med utvalgets uttalelse.</p>
--	---

IV. Orienteringer

a.	<p>Status for etablering verdensledende fagmiljøer ved UiB</p> <p>Fungerende avdelingsdirektør Heidi Espedal orienterte. Midlene til rådighet fra Kunnskapsdepartementet er årlig NOK 13,7 millioner som legges til i UiBs rammebevilgning. En arbeidsgruppe har utarbeidet forslag til utlysning av midlene, og saken er diskutert i dekangruppen. Midlene for 2015 vil følge en egen særskilt prosedyre slik at midlene kan tas i bruk i inneværende år. Kandidater er innmeldt. Bergens forskningsstiftelse har meldt at de vil matche bevilgningen fra KD med tilsvarende årlig beløp.</p> <p>På spørsmål om innstegstillinger ble det vist til at disse har kommet med en viss kvote som gir anledning til omdefinering av stillinger og er et virkemiddel som kan tas i bruk for å bygge opp ledende forskning. Innstegstillinger er mer aktuelt for forskning enn for undervisning. Det ble minnet om søknadsfrist for Toppforsk under FRIPOR-utlysningen i NFR, 27. mai.</p>
b.	<p>Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning (INTPART)</p> <p>Vedlegg var utsendt med sakslisten. INTPART (Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning) skal bidra til å øke omfang, kvalitet og relevans i det faglige samarbeidet med følgende prioriterte land: Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika og USA.</p>
c.	<p>Nordisk senter ved Fudan universitetet i Shanghai</p> <p>Vise-rector Anne Christine Johannessen orienterte, Det er nå tilsatt i den utlyste stillingen for ved Forskningsadministrativ avdeling som har ansvaret for den administrative oppfølging av UiB oppgaver som sekretariatet for det nordiske studiesenteret ved Fudan-universitetet i Shanghai. Senteret vil feire sitt 20 års jubileum i oktober 2015. Kina-samarbeidet med UiB er i utvikling og vekst, bl.a. ved Det juridiske fakultet.</p>
d.	<p>UiB representasjon i Tokyo og Brussel</p> <p>Vise-rector Anne Christine Johannessen orienterte om initiativet som er tatt i samarbeidet med NTNU om å etablere en felles ressurs i Tokyo med sikte på å styrke samarbeidet med institusjoner i Japan. For UiB er det aktuelt å støtte 40% av et normalårsverk over en periode på 2 år.</p> <p>Fungerende avdelingsdirektør Heidi Espedal orienterte. UiB vil i samarbeid med NTNU-SINTEF gå inn i et tre-årig prosjekt i Brussel som er rettet inn mot EUs tiltak og politikk for styrket samarbeid i europeisk forskning. Prosess for utlysning av en UiB- stilling i Brussel er igangsatt.</p>
e.	<p>EUA-konferansen i Bergen 2017 – Worldwide University Network (WUN)</p> <p>Prorektor Anne Lise Fimreite orienterte om at UiB vil være vertskap for årskonferansen for European University Association (EUA) i 2017. Konferansen vil samle rundt 500 deltakere. En arbeidsgruppe er oppnevnt for å legge til rette for arrangementet.</p> <p>Viserektor Anne Christine Johannessen orienterte om at hun i en to-årsperiode vil lede Global Challenge Steering Group – Public Health.</p>
f.	<p>H2020. Eventuelle budsjettkutt.</p> <p>Vedlegg var utsendt med sakslisten.</p>
g.	<p>Uttalelse fra Forum for forskerutdanning</p> <p>Vedlegg var utsendt med sakslisten.</p>

Eventuelt

Oppfølging av OU-rapport om forskerutdanning

Berte Elen Konow og Roland Jonsson tok opp spørsmålet om den institusjonelle samordning av forskerutdanningen, som ble behandlet i OU rapport 7, «Forskerutdanningen – tilrettelagt for faglige ambisjoner og god gjennomføring». Rapporten anbefalte en rekke tiltak for å videreutvikle tjenestene knyttet til forskerutdanningen, bl.a. behovet for å samordne tjenester som i dag er spredt over flere sentraladministrative avdelinger. Arbeidsgruppen anbefalte at Forskningsadministrativ avdeling (FA) tok et bredere ansvar for disse tjenestene. Styringsgruppen anbefalte at dette ansvaret imidlertid burde ligge ved Studieadministrativ avdeling (SA). Konow og Jonsson uttrykte uro og bekymring over styringsgruppens vedtak, og ba om en orientering fra prorektor om universitetsledelsen syn i saken.

Prorektor Anne Lise Fimreite påpekte at styringsgruppen er suveren i sine anbefalinger. Hun informerte deretter om at Universitetsledelsen har vurdert saken og bestemt at Forskningsadministrativ avdeling skal ha et bredere ansvar for forskerutdanningen. Forskerutdanning er en faglig aktivitet som både omfatter forskning og utdanning, og ønsker å samle tjenestene knyttet til forvaltning av forskrift, kvalitetssikring, rutiner og utskriving av vitnemål og rapportering.

U N I V E R S I T E T E T I B E R G E N

Universitetsbiblioteket i Bergen

Vitenskapelig publisering 2014

15.01.2015

uib.no

Oppslag på UiB eksternnett

«Visste du at antall publikasjonspoeng for første gang er gått noe ned? Dette gjelder både totalt sett og sett relativt til fagårsverk. Da er det godt å vite at publisering på nivå 2 har gått opp.

- Forskerne samforfatter i stor utstrekning og gjør publikasjonene i større grad åpent tilgjengelige. Det er noe overraskende at trettiåringene er de mest produktive, men også mot slutten av arbeidslivet ser vi en økt publiseringsaktivitet. Kvinnene er i siget, men det er fortsatt et gap å tette. Sier Susanne Mikki, som har utarbeidet rapporten. »

["Vitenskapelig publisering ved Universitetet i Bergen: Publiseringsstatistikk 2005-2014"](#)

For første gang går antall publikasjoner ned

Ny rapport om vitenskapelig publisering ved Universitetet i Bergen.

Forfatter av rapporten Susanne Mikki, viser fram et eksemplar av rapporten.

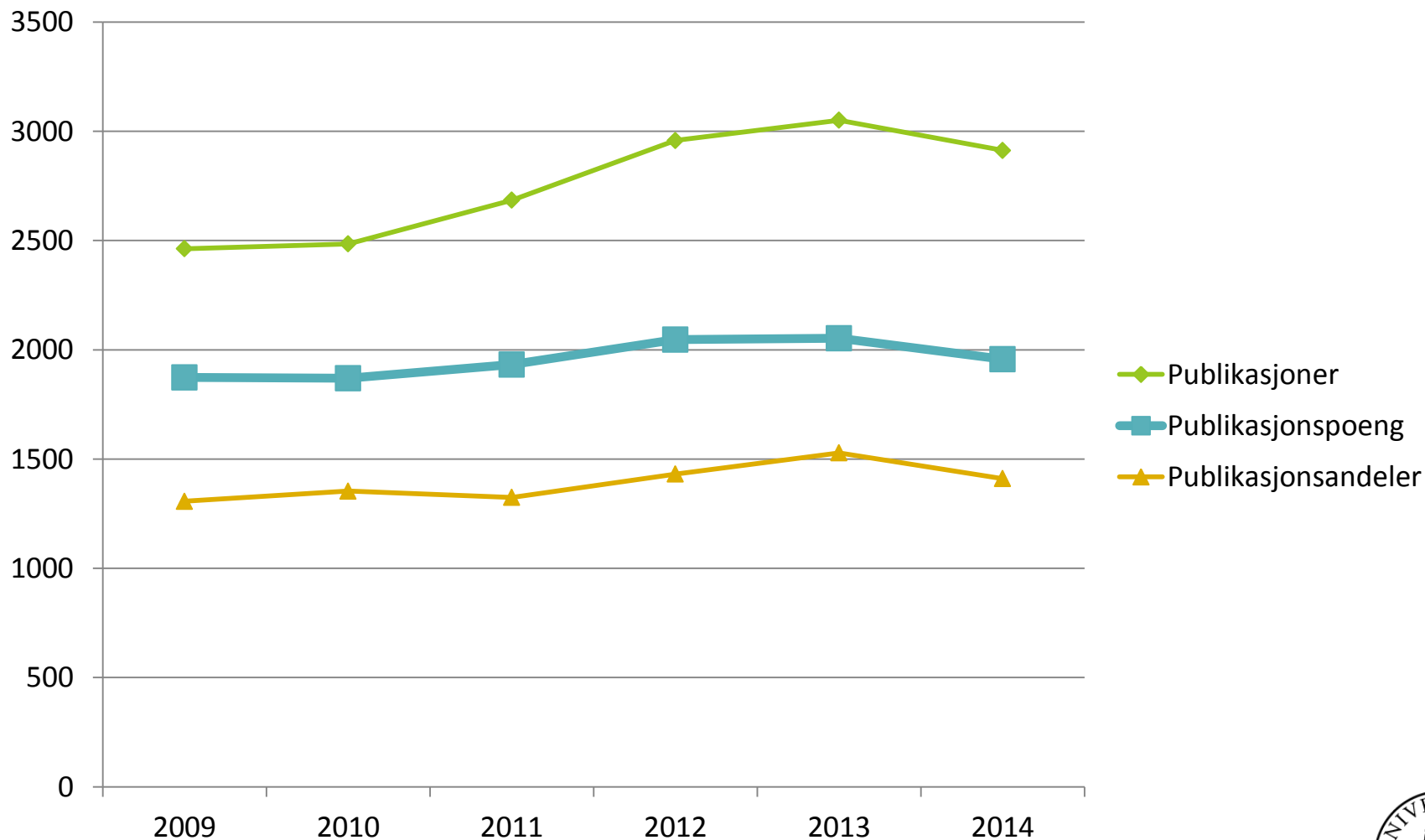

Tabell 3.1 Vitenskapelig publisering¹ i universitets- og høgskolesektoren 2014, antall og andel publikasjonspoeng per institusjon/institusjonstype og relativ utvikling fra 2013 og 2010.

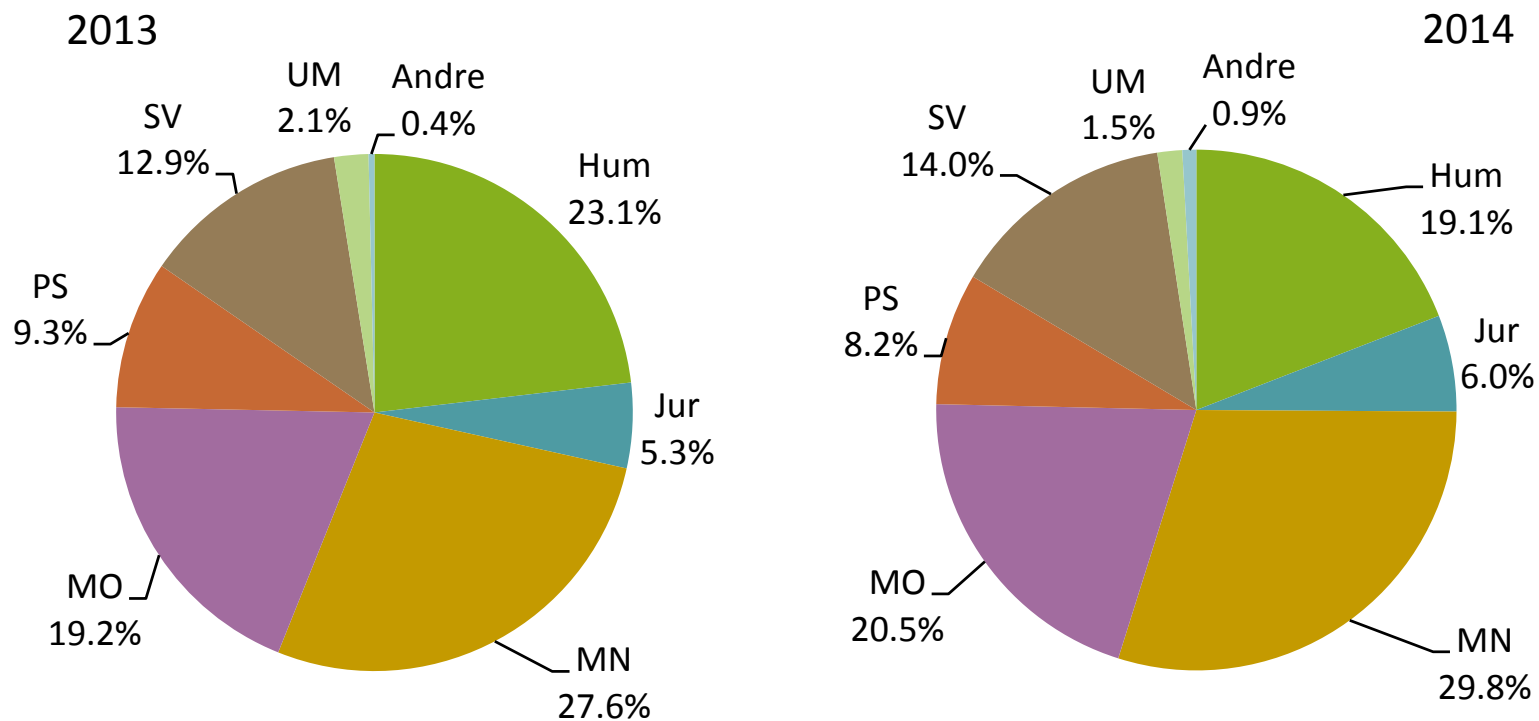
Enhet	Publikasjons- poeng 2014	Andel av totalt 2014	Endring antall poeng jamført med 2013	Endring antall poeng jamført med 2010
Totalt:	15 283	100,0%	9,6%	16,5%
Universiteter	11 975	78,4%	6,3%	15,4%
Norges miljø- og biovitenskapelige univ	667	4,4%	0,0%	57,4%
Norges teknisk-naturvitenskapelige univ	3 027	19,8%	-3,0%	19,3%
Universitetet i Agder	557	3,6%	-2,0%	24,2%
Universitetet i Bergen	1 958	12,8%	-4,4%	1,2%
Universitetet i Nordland	162	1,1%	24,4%	12,8%
Universitetet i Oslo	3 857	25,2%	0,4%	6,7%
Universitetet i Stavanger	499	3,3%	4,4%	3,9%
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	1 249	8,2%	15,4%	33,1%
Statlige vitenskapelige høyskoler	359	2,3%	-13,9%	-27,2%
Statlige høyskoler	2 238	14,6%	38,3%	33,3%
Private vitenskapelige høyskoler	463	3,0%	31,3%	34,3%
Private høyskoler	247	1,6%	-13,8%	8,2%

Figur 3.1 Publiseringstrender ved UiB, 2009-2014.

Figur 3.2 Vitenskapelig publisering UiB, andel publikasjonspoeng per fakultet, 2013 og 2014.

Tabell 3.4 Antall publiseringspoeng førstestilling og fagårsverk (UFF) gjennomsnitt for perioden 2013-14.

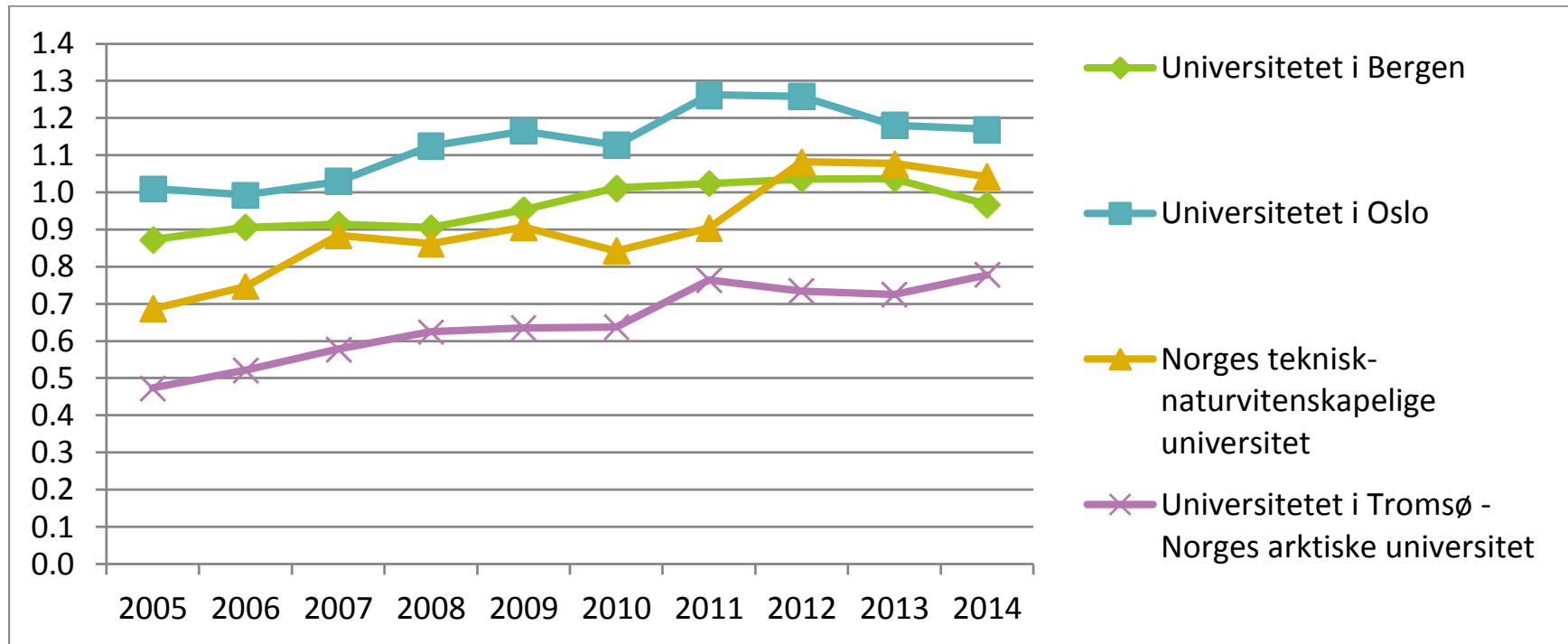
	HUM	JUR	MN	MO	PS	SV	UM	Tot, UiB	Tot, UiO	Tot, NTNU	Tot, UiT
Poeng per UFF**	1,1	1,4	1	0,8	1,1	1,2	1,1	1,0	1,2	1,1	0,8
Poeng per førstestilling*	1,8	2,2	1,6	1,2	1,8	1,7	1,7	1,6	2	2	1,3

*) Følgende stillinger inngår: Professor, førsteamanuensis, høgskoledosent, forsker, førstelektor, postdoktor, undervisningsdosent, dosent, professor II. Merk at «forsker» ikke var med i denne kategorien i tidligere versjoner av rapporten.

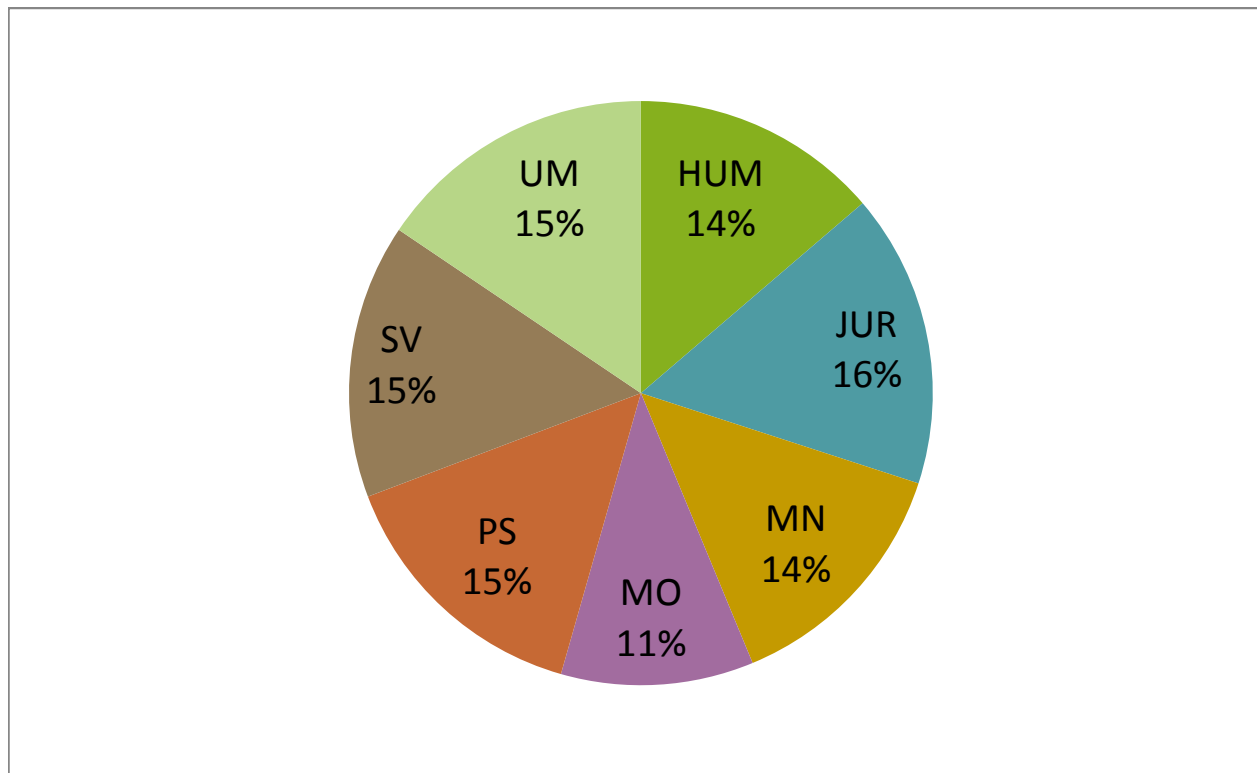
***) Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (UFF). Inkluderer stillingene nevnt over i tillegg til høgskolelærer, høgskolelektor, universitetslektor, amanuensis, universitetslektor, stipendiat.

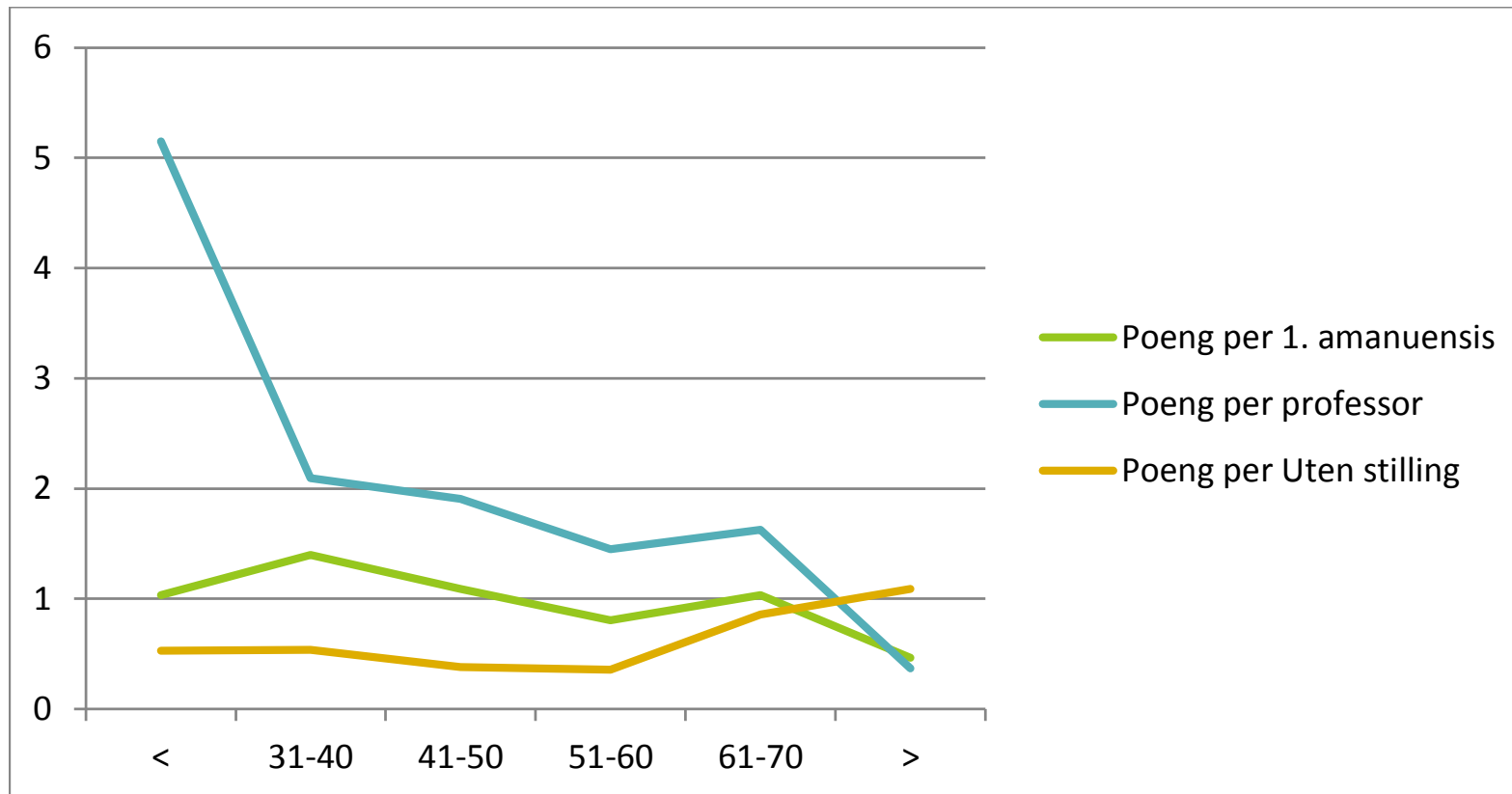
Figur 3.3 Antall publiseringspoeng per fagårsverk (UFF) ved de fire breddeuniversitetene, 2005-14.

Figur 3.4 Andel av publikasjonspoeng relativ til fagårsverk (2012-2014).

Figur 3.6 Fordeling av publikasjonspoeng per stillingskategori og alder for 2012 til 2014.

Tabell 3.5. Publikasjonsandeler på nivå 2 per fakultet, 2005-2014.

	HUM	JUR	MN	MO*	PS	SV	UM	Totalt, UiB	Vektet gj. snitt UiO, UiT, NTNU
2005	12%	17%	24%	17%	17%	39%	9%	21%	19%
2006	21%	21%	30%	20%	13%	20%	2%	22%	21%
2007	26%	10%	29%	20%	18%	25%	10%	24%	22%
2008	19%	11%	24%	24%	20%	28%	5%	22%	24%
2009	30%	21%	24%	23%	20%	25%	10%	24%	23%
2010	24%	12%	22%	22%	26%	34%	14%	24%	22%
2011	26%	36%	29%	20%	25%	29%	7%	26%	24%
2012	25%	22%	30%	22%	18%	27%	11%	25%	24%
2013	20%	6%	29%	18%	18%	25%	13%	21%	24%
2014	22%	22%	32%	17%	22%	32%	10%	25%	23%

*) Tidligere Odontologisk fakultet er inkludert i tallene for årene 2005-2007.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 3.09.15
FU-sak: 13/15		Arkivsaknr.:

INSTITUSJONELT FORANKRET INTERNASJONALT FORSKNINGSSAMARBEID

INNLEDNING

UiB er i dag engasjert i en rekke internasjonale aktiviteter på institusjonelt nivå. Sentralt i dette internasjonale samarbeidet er bilaterale avtaler og institusjonelle nettverk. Dette notatet gir en oversikt over de mest sentrale avtaler, nettverk, organisasjoner og sentraladministrative internasjonale sekretariatsfunksjoner ved UiB. Omtalen er i denne omgang begrenset til de mest fremtredende forskningsrettede aktivitetene. Worldwide Universities Network (WUN) gis særskilt omtale.

BILATERALE AVTALER

UiBs bilaterale samarbeid inkluderer:

- [Gjesteforskerprogrammet med University of Washington og Memorial University of Newfoundland.](#)
- [Makerere University i Uganda](#)
- [Samarbeid med flere institusjoner i Sudan](#)

UiB skal i samarbeid med NTNU etablere en felles lokal stillingsressurs som får tilsetning hos Innovasjon Norge ved ambassaden i Tokyo. Universitetet i Bergens hovedmål er å utvikle langsiktige partnerskap med japanske institusjoner for forskning og høyere utdanning på grunnlag av 1) faglig samarbeid og kontakt mellom enkeltforskere i Norge og Japan, 2) avtaler som er inngått med japanske institusjoner for forskning og høyere utdanning, samt 3) fremtidig identifiserte og prioriterte nye behov og ønsker for faglig samarbeid med japanske fagmiljø og institusjoner.

Nettverk og organisasjoner

UiBs medlemskap og deltakelse i samarbeid i internasjonale nettverk inkluderer:

- [Worldwide Universities Network \(WUN\)](#)
- [Coimbra Group](#)
- [Compostela Group](#)
- [Utrecht Network](#)
- [University of the Arctic](#)
- [Network for University Cooperation Tibet – Norway \(Tibetnettverket\)](#)

UiBs medlemskap og deltakelse i samarbeid i internasjonale sentre i utlandet inkluderer:

- [Nordic Centre China at Fudan University](#)
- [Nordic Centre in India \(NCI\)](#)
- [Southern African – Nordic Centre \(SANORD\)](#)

- [Inter University Centre Dubrovnik \(IUC\)](#)
- [Peder Sather Center for Advanced Studies at UC Berkeley](#)

UiBs medlemskap og deltakelse i internasjonale organisasjoner inkluderer:

- [European University Association \(EUA\)](#)
- [International Association of Universities \(IAU\)](#)
- [The Latin American Council of Social Sciences \(CLACSO\)](#)

EUA er interesseorganisasjonen for europeiske universiteter og har sitt arbeid særlig knyttet opp til utredning og policy-utvikling på viktige felt innen forskning og høyere utdanning. UiB er spesielt aktivt innen organisasjonens Council for doctoral education (CDE) og deltar i prosjektet Framework for the Internationalisation of Doctoral Education (FRINDOC) (<http://www.eua.be/cde/about-euacde.aspx>)

IAU er en UNESCO basert organisasjon for institusjoner innen høyere utdanning fra hele verden. IAU er den eneste globale interesseorganisasjon for universiteter. Organisasjon har ansvaret for World Higher Education Database (WHED). IAU er i likhet med EUA en interesseorganisasjon, men er særlig aktive overfor globale og regionale sammenslutninger. (<http://www.iau-aiu.net/content/presenting-iau>)

CLACSO. I juni 2015 fornyet UiB sitt MoU med El Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales (CLACSO) [Det latinamerikanske samfunnsvitenskapelige råd]. CLACSO er det største faglige nettverket innen Latin-Amerika forskning (hovedsakelig innenfor samfunnsvitenskap og humaniora) i verden. CLACSO er *lokalt forankret* i regionen og har mer enn 400 universiteter, institutter og sentre som medlemmer. Det er en viktig ressurs for UiB forskere som er opptatt av latinamerikanske forhold og tverrfaglig Latin-Amerika forskning. FA er kontaktpunkt for samarbeidet med CLACSO, som også samarbeider tett med det norske Latin-Amerika nettverket (NorLARNet) og Det nordiske nettverket av Latin-Amerika forskere (NOLAN). En engelsk presentasjon av CLACSO kan hentes på http://clacso.org/institucional/documentos/CLACSO_Institucional_ING.pdf

WUN - WORLDWIDE UNIVERSITIES NETWORK:

WUN er internasjonalt nettverk som består av p.t. 19 forskningsuniversiteter på 5 kontinenter. UiB ble medlem av WUN i 2004. Medlemskap er institusjonelt, og skjer kun på invitasjon. Hovedansvarlig for WUN samarbeidet er forskning. WUN har som siktemål å forske på globale problemstillinger gjennom internasjonalt forskningssamarbeid av høy kvalitet. Mer enn 2000 forskere er i dag engasjert i over 90 etablerte interdisiplinære WUN forskningsgrupper og forskernettverk der forskerne har initiert og driver internasjonale forskningsprosjekter under de fire prioriterte *WUN Global Challenge* områdene:

- [Responding to Climate Change](#)
- [Public Health \(with emphasis on non-communicable diseases\)](#)
- [Understanding Cultures](#)
- [Global Higher Education and Research](#)

Formålet med WUN er å legge til rette for økt internasjonalt forskningssamarbeid mellom forskere ved medlemsuniversitetene for blant annet å utvikle nye prosjekter som kan hente inn finansiering fra nasjonale, regionale og internasjonale programmer og kilder som finansierer forskning. Dette arbeidet understøttes med øremerkede ressurser fra hvert WUN universitet for initiering og deltakelse i forskningsprosjekter, deltakelse av forskere på internasjonale WUN konferanser,

symposium og workshops, støtte til mobilitet/utveksling av unge forskere mellom WUN universitetene m.m.

WUN disponerer forskjellige tiltak og finansieringsmekanismer for å engasjere forskere og PhD kandidater ved medlemsuniversitetene i WUN forskningssamarbeidet. **WUN Research Development Fund** er en såkornmiddelordning for å initiere nye WUN forskningssamarbeid og prosjekter. Midler utlyses en gang pr år og prosjekter velges ut på kompetitivt grunnlag. **WUN Sustainability Fund** er midler som kan brukes til å understøtte etablerte WUN samarbeidsprosjekter som har betydelig potensiale til å hente inn eksterne forskningsmidler fra forskningsprogrammer, private fond/donor, industri m.v. **WUN Research Mobility Program** gir mulighet for økonomisk støtte til unge forskere til reise og gjesteforskeropphold ved et annet WUN universitet.

SEKRETARIATSFUNKSJONER

FUDAN. UiB har sekretariatsfunksjon for Nordic Centre, Fudan Universitetet. Nettverket består av 25 nordiske universiteter. Siktemålet med senteret er å være en læringsinstitusjon for kinesiske studenter og forskere om nordiske forhold og omvendt. Senteret er også en hub for utdanning, forskning og konferanser/workshops på tematikk av felles interesse. Institutt for Sammenliknende politikk og Det juridiske fakultet UiB har vært spesielt aktive i dette samarbeidet. I 2015 feirer Nordic Centre 20 års jubileum. Viserektor Anne Christine Johannessen er Chair for senterets styre. Mer informasjon kan finnes på <http://nordiccentre.net>

PEDER SATHER: Fra 1. januar 2015 overtok UiB ansvaret for sekretariatsfunksjonen til Det norske Peder Sather konsortiet. Rektor er leder av styret for konsortiet og FA fungerer som rektors sekretariat. Formålet med Peder Sather senteret (lokalisert på UC Berkeley) er å styrke forskningssamarbeid og fasilitere utvikling av nye forskningsprosjekter mellom fagmiljøer ved UC Berkeley og de 8 norske institusjonene i konsortiet. Forskere fra norske institusjoner kan søke om økonomisk støtte til forskningsprosjekter for samarbeid med forskere fra UC Berkeley. I 2015 ble omlag USD 420 000 innvilget i støtte til ulike samarbeidsprosjekter mellom UC Berkeley og de norske institusjonene. Mer informasjon kan finnes på <http://sathercenter.berkeley.edu>

INTER-UNIVERSITY CENTRE DUBROVNIK er et uavhengig internasjonalt senter organisert som et konsortium, som har til oppgave å organisere og fremme kontakt og utveksling gjennom prosjekter, kurs og konferanser innen en stor bredde av fagfelt. Ledere og ressurspersoner fra 170 medlemsinstitusjoner deltar i senterets aktiviteter. UiB har lenge vært engasjert i senteret, ikke minst gjennom professor emeritus Ørjar Øyens mangeårig innatts som senterets generaldirektør. Professor Sigmund Grønmo er nå leder av senterets råd. UiB yter sekretariatsstøtte til styret for IUC og FA ivaretar UiBs sekretariatsfunksjon.

FORSKNINGSDIREKTØRENS KOMMENTARER:

I den gjeldende handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet 2011-2015¹ sies det at Universitetet i Bergen skal være «et **internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet** som satser målrettet på fremragende, fri og grunnleggende forskning». Planen understreker også at «Det er viktig at universitetets forskere og studenter gjennom forskning og kompetansebygging er med på å **løse de store globale utfordringene** verden står overfor, også om det ikke umiddelbart gir vitenskapelig uttelling. Universitetet har lange tradisjoner for forskningssamarbeid med universiteter i **Afrika, Asia og Latin-Amerika**, og det er et mål å arbeide for ytterligere styrking av dette.» Planen legger også vekt på økt **internasjonal publisering**.

¹ http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/w2/ui/uib_internasjonal_virksomhet.pdf

Et redskap for å bidra til å øke institusjonens internasjonale synlighet, og samtidig delta i internasjonalt forskningssamarbeid med en *gjensidig* utveksling av kunnskap mellom sør og nord, er UiBs bilaterale avtaler, deltagelse i internasjonale programmer, nettverk og organisasjoner.

En utfordring både for UiBs *institusjonelle* samarbeidsavtaler og UiBs sentrale «investeringer» i internasjonale nettverk og organisasjoner, er at de er lite kjent og tatt i bruk som ressurs i den internasjonale forsknings- og utdanningsvirksomheten ved fakulteter og institutter. Etter forskningsdirektørens oppfatning bør det arbeides for å sikre at forskere og fagmiljøer får større kunnskap om mulighetene som ligger i bruken av institusjonelle nettverk for den faglige virksomheten. Dette gjelder i særlig grad mulighetene nettverksmedlemmer har til å gå sammen om å søke finansiering av felles forskning gjennom H2020 eller andre internasjonale kilder, slik det bla. gjøres i WUN.

Etter forskningsdirektørens oppfatning er tiden moden for en gjennomgang av UiBs ulike institusjonelt forankrede internasjonale engasjement med sikte på å kartlegge og å synliggjøre muligheter for økt forskningssamarbeid slik at man får et godt grunnlag for en strategisk vurdering av denne type internasjonalt universitetssamarbeid. Gjennomgangen kan gjøres i tilknytning til en eventuell ny handlingsplan for internasjonalisering, eller på selvstendig grunnlag.

Saken legges med dette frem for utvalget til orientering og drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 3.09.15
FU-sak: 14/15		Arkivsaknr.:

INSTITUSJONELT SAMARBEID MED JAPAN. NY AVTALE.

INNLEDNING

På UiB ble det den 25. mai 2015 inngått et Memorandum of understanding mellom Atmosphere and Ocean Research Institute (AORI), Universitetet i Tokyo og Bjerknessenteret for klimaforskning, Universitetet i Bergen. Avtalen bygger på et årelangt samarbeid mellom enkeltforskere ved de to institusjonene, blant annet knyttet til rapportene fra FN's klimapanel. Avtalen bekrefter at Universitetet i Bergen ønsker å videreføre det gode forskersamarbeidet, som også inkluderer forskerutdanning og studentutveksling. Avtalen følger vedlagt.

Japan er relativt nytt samarbeidsland for UiB på institusjonelt nivå. UiB ønsker å videreutvikle samarbeidet og tar sikte på å utvikle langsiktige institusjonelle partnerskap på grunnlag av 1) samarbeid og kontakt mellom enkeltforskere i Norge og Japan, 2) planer og avtaler som er inngått samt 3) fremtidig identifiserte og prioriterte nye behov og ønsker for faglig samarbeid med japanske fagmiljø og institusjoner. Sammen med NTNU vil UiB finansiere en stilling ved Innovasjon Norge i Tokyo, som skal synliggjøre UiBs forskning og samarbeid med Japan og styrke prosjektsamarbeidet. En avtale med Innovasjon Norge om denne fellesressursen vil inngås i nær fremtid.

Fra UiB ble det våren 2015 sendt inn to søknader til INPART, utlyst i fellesskap av Norges Forskningsråd og Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU). INTPART skal bidra til partnerskap mellom norske høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner og fremragende fagmiljø i prioriterte land utenfor EU/EØS, deriblant Japan, med særlig vekt på kobling mellom utdanning og forskning, og med næringsliv hvis relevant. Søknaden fra UiB var hhv innen klimaforskning og fiskeribiologi

25.08.15

AGREEMENT ON ACADEMIC EXCHANGE
BETWEEN
ATMOSPHERE AND OCEAN RESEARCH INSTITUTE,
THE UNIVERSITY OF TOKYO
AND
BJERKNES CENTRE FOR CLIMATE RESEARCH,
THE UNIVERSITY OF BERGEN

Atmosphere and Ocean Research Institute, the University of Tokyo (Japan) and Bjerknnes Centre for Climate Research, the University of Bergen (Norway) (hereinafter referred to as the "parties"), in the firm conviction that academic exchange between the parties will promote academic research and other activities, hereby conclude the following Agreement.

Article 1. The parties agree to encourage and promote collaborative research activities between the facilities of the parties when mutual interests are served by such activities. Furthermore, the parties agree to actively seek sponsorship in support of collaborative research projects. The parties will exchange relevant materials and information as an integral part of collaborative projects and work together to produce, publish and market material appropriate to, or resulting from, any collaborative projects.

Article 2. The parties will promote the exchange of faculty, research scholars, and students for conducting teaching and collaborative research.

Article 3. Actual projects to be implemented for the realization of specific exchange activities as defined in the preceding articles shall be decided through discussion between the parties.

Article 4. In the case that research results impacting upon matters of intellectual property rights are expected to arise in the course of collaborative projects carried out under the preceding articles, the parties shall discuss in good faith and agree in a separate document the conditions regarding the treatment of intellectual property rights so arising, prior to the start of the collaborative project in question and in accordance with the policies of each party.

Article 5. This Agreement is valid for five years effective from the date of the final signature affixed below by the parties hereto (hereinafter referred to as the "term"). The term of the Agreement may be extended upon agreement by the parties. Either party may terminate the Agreement during its term by giving six months advance written notice to the other party.

Article 6. This Agreement is created in duplicate in English, each of those duplicates being deemed original.

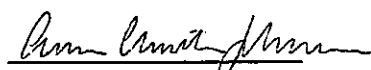
The parties hereby establish this Agreement by duly signing it, as of the respective dates below.

Atmosphere and Ocean
Research Institute
The University of Tokyo

Atsushi Tsuda
Director and Professor

Bjerknnes Centre for
Climate Research
The University of Bergen

Prof. Anne Christine Johannessen
Vice-Rector for International Affairs
The University of Bergen

25 / 5 / 2015

25 / 05 / 2015

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 3.09.15
FU-sak: 15/15		Arkivsaknr.:

UIB STRATEGI. KUNNSKAP SOM FORMER SAMFUNNET

Universitetsstyret vil på bakgrunn av kommentarer og innspill fremkommet under vårens høringsrunde, behandle forslag til ny strategi for UiB i sitt møte 27. august. Sakens dokumenter er lagt ut sammen med øvrige styredokumenter, og er tilgjengelige [her](#).

I Forskningsutvalget vil prorektor gi en orientering om det nye strategiforslaget som har fått tittelen «Kunnskap som former samfunnet». Det nye forslaget følger vedlagt til [orientering](#).

FORSLAG¹

Universitetet i Bergens strategi 2016 – 2022

Kunnskap som former samfunnet

Scientia civitatem formans

- 1) Forslaget er ikke endelig. Nummereringen **A3, B4, H5** etc. er til bruk for henvisning under arbeidet og i diskusjonen, og vil bli fjernet senere.

Kunnskap som former samfunnet

A1 *Universitetet i Bergen er et internasjonalt forskningsuniversitet og vår virksomhet er tuftet på kjerneverdiene akademisk frihet og nysgjerrighetsdrevet forskning. Vårt oppdrag er å bidra til fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon. De seks fakultetene og Universitetsmuseet representerer våre viktigste kunnskapsarenaer, og er viktige premissleverandører i utformingen av dagens og morgendagens samfunn. Våre gjennomgående satsningsområder er det marine, klima og globale samfunnsutfordringer.*

A2 Vi skal utføre vårt oppdrag med engasjement og vise omverden relevansen av forskning og utdanning. For UiB er meningsbryting og kunnskapsformidling en forutsetning for å utvikle både academia og et demokratisk samfunn.

A3 Vi skal forvalte den langsiktige kunnskapsoppbyggingen gjennom satsing på grunnforskning. Vår forskning skal svare på vitenskapens problemer og samfunnets utfordringer.

A4 Vi skal bidra med kompetanse til samfunnet og arbeidslivet gjennom forskningsresultater, utdanning av kandidater og innovasjon.

A5 Vi skal ha betydning internasjonalt, spille en tydelig rolle nasjonalt og være en drivkraft for kunnskapsbyen Bergen og Vestlandsregionen.

A6 Vi skal være en arbeidsplass og et studiested som er inkluderende og bygger på likestilling og mangfold.

Vi utforsker

B1 *Våre forskere og studenter utforsker grunnleggende spørsmål fra universets opprinnelse , menneskehetens historie og jordens framtid.*

B2 Vi skal kjennetegnes av en sterk og langsiktig satsing på grunnforskning. All vår forskning skal preges av høy etisk bevissthet og tydelig lokalt, nasjonalt og globalt samfunnsansvar.

B3 Vi skal utnytte og utvikle breddeuniversitetets unike muligheter for faglig mobilisering, fordypning og samarbeid på tvers av faggrenser.

B4 Vi vil skape nye innsikter, utvikle nye metoder og møte de komplekse utfordringene samfunnet står overfor.

B5 Vi skal videreføre marin forskning, forskning på globale samfunnsutfordringer og forskning på klima og energiomstilling som våre fremste tverrfaglige strategiske satsninger.

B6 Vi skal innta en ledende rolle for å skape sterke kunnskaps- og kompetansemiljøer på Vestlandet.

B7 Vi skal samle de beste talentene blant forskere og studenter og fremstå som et naturlig møtepunkt for forskning, utdanning og formidling av høy internasjonal kvalitet.

B8 Vi skal tilby forskerutdanning av høy, internasjonal kvalitet i alle fagmiljøer med ph.d.-kandidater som aktivt deltar i lokale, nasjonale og internasjonale nettverk.

Vi utdanner

C1 Gjennom et bredt spekter av studieprogrammer utdanner vi kandidater som er rustet for å kunne skape et samfunn basert på kunnskap, kompetanse og demokratiske verdier.

C2 Vi skal tilby våre studenter fremragende forskningsbasert utdanning innen alle våre fagdisipliner og profesjonsstudier, fra grunnutdanning til doktorgrad og etter- og videreutdanning. Vi vektlegger kunnskap, vitenskapelig dannelse, kritisk refleksjon, utøvende ferdigheter og personlig utvikling.

C3 Vi anerkjenner verdien av dokumentert høy undervisningskompetanse og vil rekruttere og utvikle gode undervisere. Vi skal legge til rette for studentaktive læringssituasjoner som fremmer forskningsinnsikt, samhandling og læringsutbytte.

C4 Vi skal være ledende på nye og innovative digitale lærings- og formidlingsformer.

C5 Vi skal utdanne kandidater som skal være med å forme Norge og verden i dag og i fremtiden. Nye utfordringer krever sammensatte løsninger og perspektiver fra ulike fag. Vi skal tilby studiemuligheter og forskerutdanninger som går på tvers av fag og fakulteter. Vi skal utdanne fremtidens problemløsere og kritiske røster.

C6 Vi skal videreutvikle vår internasjonale virksomhet og utdanne kandidater som bidrar med forskningsbasert kunnskap i samfunnsbygging over hele verden.

Vi utvikler

D1 Gjennom et sterkt og tett samspill med samfunnet - globalt, nasjonalt og lokalt – skal vi forme fremtidens samfunn ved å bidra med kunnskap, ferdigheter og holdninger. Våre ansatte og studenter skal være attraktive deltakere i internasjonalt forsknings- og utdanningssamarbeid.

D2 Vi skal være en sterk og synlig forsknings- og utdanningspolitisk aktør og en viktig premissleverandør i utviklingen av internasjonale og nasjonale forskningsstrategier.

D3 Vi skal videreutvikle dialogen og samhandlingen med offentlige myndigheter, andre beslutningstakere og det sivile samfunn.

D4 Vi skal fremme et mangfold av samarbeidsformer innen våre ulike fag gjennom sterk intern samhandling og felles identitet.

D5 Vi skal vektlegge samarbeid med forskningsinstitusjoner for å bygge kunnskapsklynger for nyskapende forskning, utdanning og innovasjon.

D6 Vi skal skape møteplasser for nye generasjoner av internasjonale forskere og være en pådriver for nytenking og kunnskapsdeling.

Vi utfordrer

E1 *Forskning, utdanning og innovasjon gir kunnskap og kompetanse som er avgjørende når enkeltmennesker, politikere, myndigheter, arbeids- og næringsliv og organisasjoner skal fatte vedtak og foreta veivalg. Våre forskere og studenter bidrar i den offentlige debatten med innsikt og formidling av kunnskap.*

E2 Vi vil dele kunnskapen vår og gjennom kritisk analyse utfordre kunnskapsfronten og konvensjonelle forestillinger. Gjennom forskning og utdanning skal vi bidra til å utfordre maktstrukturer og fremme et mangfoldig og bærekraftig samfunn.

E3 Vi skal fremstå som en nasjonal kulturinstitusjon og en smeltedigel for nye idéer, innovasjon og nye læringsformer. Vi skal være en møteplass for medarbeidere, studenter og samfunnet omkring og en attraktiv arena for livslang læring.

E4 Vi skal ha et sterkt og levende universitetsdemokrati - preget av raushet, åpenhet, mangfold, dialog og informasjonsutveksling i hele universitets-samfunnet.

E5 Vi vil legge til rette for en åpen og kritisk diskusjon med samfunnet omkring av hele vår virksomhet.

Strategiske mål 2016 - 2022:

UiB skal utvikle flere ledende forskningsmiljøer. Innen 2022 skal alle våre fakulteter ha fagmiljøer i verdensklasse, og flere fagmiljøer av høy internasjonal standard.

Dette skal vi oppnå:

F1 Ved å ha et bredt utvalg av fagområder med sterke fagdisipliner.

F2 Ved omfattende publisering i velrenommerte publiseringskanaler og gjennomslag i internasjonale forskningsprogrammer.

F3 Ved at våre forskere deltar i internasjonalt forsknings- og utdanningssamarbeid.

F4 Ved å koble utdanning tett inn mot de fremragende forskningsmiljøene.

F5 Ved å legge til rette for internasjonale forskningsopphold for våre doktorgradskandidater og aktivt bruke professor-II ordningen til veiledning av disse.

F6 Ved aktivt å prioritere, profilere og tilrettelegge for faglig utvikling innenfor satsingsområdene.

F7 Ved å utøve tydelig strategisk eierskap i våre forskningsselskaper.

F8 Ved å etablere nye måter å organisere og lede faglig samarbeid som krysser fag- og fakultetsgrenser.

F9 Ved å videreutvikle Universitetsbiblioteket til å bli et fremragende forsknings- og læringsbibliotek, i samarbeid med andre ledende norske og nordiske universiteter.

F10 Ved å utvikle og tilrettelegge Universitetsmuseets samlinger til en av de fremste i Europa.

UiB skal utdanne Norges mest attraktive kandidater. Innen 2022 skal 85 % av kandidatene ha relevant jobb to år etter fullført utdanning.

Dette skal vi oppnå:

G1 Ved å tilby forskningsbasert utdanning, oppfølging og veiledning av høy kvalitet fra sterke fagmiljø, etablere flere sentre for fremragende utdanning og aktivt medvirke til at flest mulig gjennomfører studiene med godt læringsutbytte.

G2 Ved å tiltrekke oss de mest motiverte studentene og rekruttere særskilt talentfulle forskere tidlig i karriereløpet.

G3 Ved å sikre god sammenheng og progresjon mellom bachelor-, master- og ph.d.-graden. Innen 2022 skal gjennomføringsgraden på bachelorprogrammene ha økt. På mastergrad skal den ha økt til 80 %.

G4 Ved å skape læringsarenaer og arbeidsformer som fremmer god faglig og sosial integrasjon og stimulerer studentene til høy egeninnsats

G5 Ved at våre undervisere kontinuerlig er opptatt av å utvikle egen undervisningskompetanse og raskt tar i bruk nye og hensiktsmessige undervisnings- og vurderingsordninger. Innen 2022 skal minst 25% av våre undervisere ha deltatt på etterutdanningstilbud i universitetspedagogikk.

G6 Ved å ha utbredt internasjonalt samarbeid med gode utdanningsinstitusjoner i andre land. Innen 2022 skal minst 40 prosent av våre kandidater ha et utvekslingsopphold som del av sin grad og antall innreisende studenter skal ha økt med 20 prosent innen 2022.

G7 Ved å utvikle Bergen som forsknings- og utdanningsby i tett samarbeid med de andre forsknings- og utdanningsinstitusjonene i byen og aktivt bruke våre kunnskapsklynger til å utvikle nye utdanningsløp og utdanningsformer, også på tvers av utdanningsinstitusjonene i Bergen og på Vestlandet.

G8 Ved å utnytte de digitale utdanningsarenaene som en viktig del av universitetets etter- og videreutdanningsvirksomhet og vårt globale utdanningsengasjement.

G9 Ved å ta nasjonalt ansvar på utdanningsområder der vi har gode faglige forutsetninger og høy kompetanse.

G10 Ved at forskerutdanningen baseres på universitetets verdigrunnlag og legge til rette for at doktorgradsarbeidet kan ferdigstilles på normert tid.

UiB skal innen 2022 være en ettertraktet kompetanseinstitusjon som har styrket sine langvarige relasjoner med myndigheter, næringsliv, kultur- og samfunnsliv.

Dette skal vi oppnå:

H1 Ved å utdanne kandidater som møter samfunnets krav til forskningsbasert kompetanse.

H2 Ved å legge til rette for praksisopphold i studiene, i samarbeid med næringsliv, organisasjoner, forvaltningsinstitusjoner og forskningsinstitutter.

H3 Ved å synliggjøre våre kandidaters kompetanse og prestasjoner for et bredt og allsidig arbeidsmarked.

H4 Ved å profilere ordningen med forskerrekruttering i næringslivet og offentlig forvaltning gjennom programmene Nærings-ph.d. og Forvaltnings-ph.d.

H5 Ved å styrke og profilere etter- og videreutdanning som en del av UiBs samlede utdanningstilbud.

H6 Ved å oppfordre til og tilrettelegge for forskningsprosjekter i skjæringspunktet mellom universitetet og omverden.

H7 Ved å satse offensivt på våre alumner i inn- og utland som universitetets ambassadører.

H8 Ved å invitere til økt samarbeid med forskningsinstitusjonene UiB har eierskap til, og med relevante aktører innen helse- og utdanningssektoren - som Helse-Vest, Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune.

UiB skal bidra i det offentlige ordskiftet og til den kunnskapsbaserte samfunnsutviklingen gjennom god formidling og dialog med omverdenen. Innen 2022 skal vi være ledende i Norge på digital formidling.

Dette skal vi oppnå:

I1 Ved å utnytte bredden i forskningen og utdanningen ved UiB og aktivt formidle våre kandidaters kompetanse ved fullførte studier.

I2 Ved en effektiv formidling av UiBs forskningsresultater, innovasjon og kunstnerisk virksomhet.

I3 Ved at kommunikasjon, formidling og samfunnsansvar blir en enda større del av alle fagmiljøers og ansattes virksomhet.

I4 Ved å videreutvikle Bergen Teknologioverføring (BTO) som universitetets instrument i kommersialisering av nye ideer.

I5 Ved å delta aktivt i nasjonalt, nordisk, europeisk og internasjonalt samarbeid om større forskningsinfrastruktur og forskningssentra, og ved å vektlegge åpen tilgang til forskningsresultater og forskningsdata.

I6 Ved å styrke profileringen av kunnskapen og kompetansen som finnes ved Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket slik at denne i høyere grad etterspørres og brukes av samfunnet.

I7 Ved å profilere UiB som en viktig møteplass for formidling og faglig aktivitet, og aktivt bruke Universitetsaulaen til viktige arrangement og konferanser.

Del 2: Tiltak, virkemidler og ressurser

For å gjennomføre våre visjoner, utføre våre oppdrag og nå våre strategiske mål, er følgende virkemidler, forutsetninger og ressurser særlig viktige. De skal utvikles i samarbeid med organisasjonen, våre eksterne interessenter og samarbeidspartnere gjennom egne strategier, handlingsplaner, prosjekter og tiltak i løpet av strategiperioden.

Finansiering for å nå våre mål

En stabil og forutsigbar økonomi er avgjørende for at strategien skal lykkes. Samtidig krever etableringen av flere ledende forskningsmiljøer økte ressurser. Forskning og utdanning på høyt internasjonalt nivå er avhengig av langsiktige investeringer i infrastruktur, så vel som lønns- og driftsmidler. Skal UiB nå målet om å holde høy, internasjonal faglig kvalitet må bidrags- og oppdragsfinansieringen styrkes. Økning i inntekter fra Forskningsrådet og EU skal gis særskilt oppmerksomhet. Dette omfatter å arbeide for å påvirke innretningen av Forskningsrådets og EUs utlysninger. Følgende tiltak prioriteres:

- Utvikle insentivmodeller og organisatoriske tilpasninger av administrative støttetjenestene med sikte på økt søknadsaktivitet om eksterne midler.
- Evaluere universitetets interne budsjettfordelingsmodell med sikte på å utvikle fordelingsmekanismer som gir universitetet og fagmiljøene det nødvendige økonomiske handlingsrom.
- Videreutvikle gode samarbeidsrelasjoner med Bergens forskningsstiftelse.
- Motivere til økt søkning til store tematiske programmer.

Lederutvikling

Vår målsetting er at det skal utøves inkluderende ledelse basert på respekt, mangfold, dialog, åpenhet, ærlighet, tillit og etterrettelighet i hele virksomheten. UiB har lange tradisjoner for å utvikle markante faglige ledere som bygger opp sterke forsknings- og utdanningsmiljøer. Følgende tiltak prioriteres:

- Utvikle universitetsspesifikke og fagtilpassede programmer for lederutvikling. Dette omfatter styrking av kompetansen til å lede multikulturelle arbeidsmiljø.
- Tilrettelegge for deltakelse i de nasjonale lederutviklingsprogrammene og -kursene som tilbys.

En nyskapende og funksjonell organisasjon

Universitetet skal være en god, inspirerende og inkluderende arbeidsplass for våre medarbeidere og studenter. Implementeringen av UiBs strategi krever en velfungerende organisasjon, med effektive og fremtidsrettede administrative og tekniske tjenester best mulig tilpasset universitetets oppgaver innenfor forskning, utdanning, formidling og innovasjon. Dette skal gjøres ved hjelp av følgende tiltak:

- Helhetlig gjennomgang av lønns- og personalpolitikken ved UiB.
- Gjennomføre organisasjonsutviklingsprosjektet i sentraladministrasjonen innen 2016. Evaluere prosjektet i 2018.

Tverrfaglighet for å møte samfunnets utfordringer

Faglige nyvinninger finner gjerne sted i skjæringspunkt mellom ulike disipliner. Det finnes imidlertid strukturelle utfordringer med å satse tverrfaglig. Dette kommer tydelig frem i evalueringen av universitetets to tradisjonelle, tverrfaglige hovedsatsinger: marin forskning og utdanning og utviklingsrelatert forskning og utdanning. Begge evalueringsrapportene konkluderer med at forskningen og utdanningsprogrammene holder høy internasjonal standard og at enkelte miljøer er i verdensklasse. Samtidig påpekes det at det mangler en overordnet organisering, og at strukturen har vært kompleks og til dels uoversiktlig. Arbeidet med organiseringen av tverrfaglig virksomhet skal følges opp gjennom følgende prioriterte tiltak:

- Videreføre satsingen på marin forskning og utviklingsrelatert forskning (globale samfunnsutfordringer), i tillegg til å etablere et nytt hovedsatsingsområde innen klima og energiomstilling.
- Utrede og etablere gode modeller og insentiver for forskning, forskerutdanning og undervisning på tvers av fakulteter og fag.
- Bygge videre på tematiske satsinger som gjennom høy faglig kvalitet bidrar til å svare på vår tids store samfunnsutfordringer. Disse er blant annet formulert i regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024 og i Horisont 2020.

Klynger for kunnskapsmiljøer i verdensklasse

Å etablere kunnskapsklynger er en av flere arbeidsmetoder for å oppnå UiBs mål om å utvikle fremragende forsknings- og utdanningsmiljøer. I strategiperioden vil klyngesatsingen både omfatte noen av UiBs strategiske satsingsområder og fagområder der vi kan styrke vår internasjonale, faglige styrke gjennom institusjonelt samarbeid med andre aktører. Klyngene baseres på tverrfaglig samarbeid for å løse komplekse tema både på områder hvor UiB

allerede har høy internasjonal faglig kvalitet, og der hvor det er muligheter for omfattende samarbeid mellom fagmiljøer internt ved UiB og eksterne partnere i forskningsinstitusjoner, næringsliv, forvaltning og kultur- og samfunnsliv. En stor del av virksomheten vil finansieres gjennom eksterne midler.

Følgende klynger er under utvikling:

- En kunnskapsklynge for helsefagene, «Helsecampus Årstadvollen», skal samle en rekke helsefaglige miljøer for forskning, utdanning, formidling og innovasjon i Bergen og på Vestlandet - som UiB, Høgskolen i Bergen og Bergen kommune. Klyngesatsingen vil i tråd med Samhandlingsreformen og HelseOmsorg21 bl.a. ha fokus på helseforskning utenfor spesialisthelsetjenesten, registre og befolkningsstudier, samt helserelatert næringsutvikling og styrking av utdanningene i helseprofesjonsfag.
- Bergen marine forskningsklynge ble etablert som et institusjonelt samarbeid i 2008. Vi vil arbeide for at UiBs marinbiologiske miljøer, Havforskningsinstituttet, Veterinærinstituttet, Nofima og andre nasjonale aktører skal samlokalisere forskning, utdanning, forvaltning og næring. Dette vil bli sett i sammenheng med handlingsplanen for ”Havbyen Bergen».
- Medieklyngen «Media City Bergen» har ambisjoner om å skape et internasjonalt ledende miljø for innovasjon og kunnskapsutvikling innenfor mediefeltet. Et viktig mål er å øke samhandlingen mellom medieaktører, teknologiutvikling og utdannings- og forskningsmiljøer.
- Klimaklynge: Bergen har verdensledende forskningsmiljøer innen klimaforskning, og UiB vil utvikle en klimaklynge ved å ruste opp bygget til Geofysisk institutt. Opprustningen muliggjør en samlokalisering av klimaforskningen ved UiB, Uni Research og andre relevante miljøer.
- En kunnskapsklynge for fremtidens energi- og teknologiløsninger skal samle forsknings-, utviklings- og utdanningsmiljøer samt forskningsintensivt næringsliv i et nytt signalbygg, EnTek-bygget. Bygget skal inneholde moderne laboratorier, teknologiplattformer og arbeidsplasser med fasiliteter for utdanning, forskning, formidling, og innovasjon.
- En klynge for middelalderforskning som skal bli en drivkraft på tvers av fagfelt og fakultet for middelalderhistorie, filologi, arkeologi og litteratur i nær kontakt med regionale institusjoner og med en sterk internasjonal orientering. Klyngen skal videreutvikle de sterke tradisjonene de humanistiske fagene har innenfor middelalderforskning og utvikle kontakten med eksterne regionale aktører, blant annet skolen, museene og reiselivsnæringen.

Internasjonalt samarbeid - universitetet i verden.

Kunnskap og kompetanse utveksles i økende grad på tvers av landegrensener og bygges opp i samspill mellom høyere utdanning, forskning og faglig innovasjon. Internasjonalt samarbeid er preget av økende konkurranse mellom forskere, forskningsgrupper, forskningsinstitusjoner og andre aktører. Forutsetningen for å lykkes i en skjerpet konkurranse, er at forskningen har høy kvalitet og at forskningsmiljøene fremstår som attraktive samarbeidspartnere. Samtidig må UiB bidra til å løse globale utfordringer og sørge for kompetansebygging, selv der forskningen ikke har umiddelbar nytteverdi eller bidrar til å fremme nasjonale interesser. Følgende tiltak prioriteres:

- Bygge tettere relasjoner med utvalgte nettverk og utenlandske læresteder og forskningsinstitusjoner.
- Styrke «Bergen Summer Research School on Global Development Challenges» som et strategisk tiltak for å fremme samarbeid på tvers av disipliner og institusjoner.
- Utnytte og eksponere våre sentre i utlandet for studenter og ansatte.
- Gi god språkopplæring for å kvalifisere studenter og ansatte til et internasjonalt arbeidsmarked og en global forskningsarena.
- Representasjon i viktige byer og ved viktige institusjoner i utlandet, som Brussel og Tokyo. Representasjon i Shanghai skal utredes.
- Etablere flere engelskspråklige kurs og emner for å gi utdanningstilbudet en sterkere internasjonal profil.
- Satse på språkopplæring og egne programmer for internasjonal kompetanse for administrativt ansatte, som en del av handlingsplanen for karriere- og kompetanseutvikling.
- Tilby norskopplæring for utenlandske ansatte som er tilpasset deres arbeidssituasjon.

Infrastruktur for banebrytende forskning, utdanning og formidling.

For at våre miljøer skal lykkes må universitetets planer og strategier inneholde klare mål og prioriteringer. Dette gjelder også for moderne vitenskapelig utstyr, forsknings- og utdanningsfasiliteter, samt Universitetsbibliotekets og Universitetsmuseets tjenester og forvaltning av vitenskapelige samlinger. Følgende tiltak skal iverksettes:

- Utarbeide en handlingsplan for infrastruktur, som blant annet legger til rette for en langsiktig planlegging av investeringer og driften av større forskningsinfrastruktur og kjernefasiliteter.
- Kartlegge områder der forsknings- og utdanningsinstitusjoner utenfor universitetet har behov for samme type infrastruktur som UiB for å inngå avtaler om felles investering og drift av kjernefasiliteter.

- Utarbeide en plan for brukervennlig og fremtidsrettet tilgjengeliggjøring og forvaltning av arkiv og samlinger.
- Videreutvikle Universitetsmuseets omfattende vitenskapelige samlinger, og i større grad gjøre dem tilgjengelige for både en interessert offentlighet og et internasjonalt forskningsmiljø.
- Utvikle Universitetsbiblioteket som et nyskapende studie- og forskningsintegreert bibliotek som sikrer tilgang til relevante kunnskapskilder, brukertilpassede tjenester som effektiviserer forskernes og studentenes arbeid, samt formidling av universitetets samlinger, arkiv og vitenskapelige produksjon.
- Opprettholde HMS-arbeid knyttet til risikofylt arbeids- og studiemiljø, inkludert feltarbeid og utplasseringer.

En god rekrutteringsarena

For et universitet er menneskene den viktigste ressursen. Stabilitet og forutsigbarhet i form av trygge stillingsrammer er et viktig i langsiktig strategisk akademisk arbeid. UiB har mange fremragende norske og internasjonale forskere og kompetente administrativt ansatte. Å få tak i flere gode medarbeidere – både faglige, administrative og tekniske – vil være avgjørende i strategiperioden. Arbeidet med å rekruttere de beste forskerne skal systematiseres gjennom egne rekrutteringsprosjekter. Følgende tiltak prioriteres:

- Etablere et program for særskilt talentfulle forskere tidlig i karrieren.
- Utvikle et program for å rekruttere internasjonalt ledende professorer har startet og skal utvikles ytterligere i samarbeid med Bergen Forskningsstiftelse.
- Arbeide med å bedre kjønnsbalansen i faste vitenskapelige stillinger og faglig ledelse. Dette innebærer flere typer tiltak, inkludert åpne og transparente ansettelsesprosesser, kallelser, startpakker og økt bruk av II-stillinger.
- Arbeide for en mer kjønnsbalansert studierekruttering.
- Styrke den interne kompetansen og kvaliteten i rekrutteringsprosessen.
- Videreutvikle tjenester for internasjonal mobilitet.
- Utarbeide handlingsplan for kompetanse og karriereutvikling for teknisk-administrativt ansatte.

Kunnskapsformidling og samfunnsdialog

God kommunikasjon med ansatte, studenter, myndigheter, eksterne samarbeidspartnere og det sivile samfunnet er avgjørende for at UiB skal oppnå sine mål og ambisjoner. Økende konkurranse om både studenter og forskningsmidler, nasjonalt og internasjonalt, krever en økende satsing på

profilering og synliggjøring av fag, forskningsresultater, læringsmiljø, studentlivet og UiBs rolle og betydning for samfunnet rundt. Vi vil vise samfunnsengasjement og -ansvar gjennom aktiv samhandling og kommunikasjon med omverdenen. Følgende tiltak for økt synliggjøring av vår kunnskap og våre fagområder skal prioriteres:

- Satse mer på studentrekruttering der elever på ungdomstrinnet og i videregående skole orienteres om fagtilbud på et tidlig tidspunkt og en satsing på informasjon til studenter gjennom partnerskapskoler.
- Styrke faglig oppdatering av lærere i grunnskolen og i den videregående skolen.
- Formidle våre planer og strategier, og synliggjøre hva vi gjør for å innfri disse.
- Synliggjøre profiler bak forskningsresultater og betydningen av vår faglige virksomhet nasjonalt og internasjonalt.
- Videreutvikle universitetets kommunikasjonsplattform til en helhetlig og moderne kommunikasjonsstrategi. Strategien skal gjelde både ekstern og intern kommunikasjon, samfunnskontakt og merkevarebygging.
- Satse spesielt på digital formidling knyttet til etableringen av en lærings- og formidlings-lab ved MCB.
- Øke innsatsen for utvikling av innovativ forskningsbasert formidling og kommunikasjon ved Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket.
- Gjøre kommunikasjon og formidling til en obligatorisk del av ph.d.-utdanningen.
- Bruke Universitetsaulaen aktivt som en viktig arena for formidling av forskning og utdanning ved UiB, og som en sentral møteplass mellom universitetssamfunnet og kultur-, samfunns- og næringsliv.

Digitalisering gir nye muligheter

Digitalisering og bruk av ny teknologi fremmer innovasjon innen både forskning, utdanning, formidling, forvaltning og administrasjon, og gjør universitets kunnskap og omfattende samlinger tilgjengelig for nye grupper i samfunnet. Gjennom UiBs nettsider har UiB flere nettbaserte tjenester for god kommunikasjon med publikum, ansatte og studenter som må videreutvikles. I tillegg skal digitale arbeidsprosesser med høy grad av brukervennlighet og tilgjengelighet frigjøre administrative ressurser til andre formål ved UiB. Målsettingen skal nås gjennom iverksetting av følgende prioriterte tiltak:

- Utarbeide en helhetlig digitaliseringsstrategi for UiB.
- Etablere flere digitale tilbud innenfor etter- og videreutdanning og fjernundervisning.

- Etablere et tilbud om heldigitale studieløp og ledende digitale løsninger for undervisning, læring og formidling gjennom DigUiB.

Et attraktivt læringsmiljø

For at våre studenter skal få det best mulige utbytte av sine studier er det viktig at alle fakultetene har mottaksstrategier som gir en god start for studentene både faglig og sosialt, inkludert egnede studentlokaler. Et attraktivt læringsmiljø krever også god undervisningskompetanse blant våre vitenskapelig tilsatte. Læringsmiljøet må ses i sammenheng med satsingen på infrastruktur, der særlig undervisningsrom og studiearealer av god kvalitet, og som dekker fagspesifikke behov, prioriteres. For å utvikle læringsmiljøet prioriteres følgende tiltak:

- Videre- og utvikle planer for studieprogram og emner, hvor innhold, oppbygning, arbeids- og undervisningsformer, samt vurderingsformer samsvarer med læringsutbyttebeskrivelsene slik at læringsutbyttet oppnås.
- Målrette pedagogisk utvikling av våre undervisere med vekt på digital formidlingskompetanse.
- Etablere intensivtiltak for utmerket undervisning.
- Synliggjøre og vektlegge av tilbakemeldingssystemene.
- Etablere en mentorordning for alle studenter.
- Etablere faglig-sosiale studentlokaler ved alle fakultet.
- Videreføre program for oppdatering av undervisningsrom og studiearealer.

Evaluering

Universitetet i Bergens ambisjon om å være et internasjonalt forskningsuniversitet og en sentral premissleverandør i utformingen av dagens og morgendagens samfunn har betydning for våre strategiske valg på alle plan. Universitetets strategi er en integrert del av hele universitetets virksomhet. I 2019 vil vi involvere studenter og alle våre medarbeidere i en gjennomgang og evaluering av våre virkemidler og tiltak. Formålet er å vurdere strategiens status og foreta eventuelle justeringer for å kunne virkeliggjøre våre visjoner, utføre våre oppdrag og nå våre strategiske mål.

UH-sektorens deltakelse i Horisont 2020

Forslag til tiltak for samspill og samarbeid mellom
UHR, Forskningsrådet og KD

Utarbeidet av en trepartsgruppe utgått fra UHR, Forskningsrådet og
Kunnskapsdepartementet

Oslo, juni 2015

Innhold:

DELTAKERE I ARBEIDSGRUPPEN	3
INNLEDNING	3
FORSLAG TIL TILTAK	5
1) Monitorering og analyse	5
2) Bedre oversikt over gode miljøer	6
3) Bedre bruk av NCP-apparatet	7
4) H2020-ledelse- Kurs for instituttledere	8
5) Lederkurs for forskningsadministrative ledere	9
6) Vurdere hospitantordningen ved Forskningsrådets Brusselkontor	10
7) Styrke UH-institusjonenes synlighet og tilstedeværelse i Brussel	11
8) Fugl Føniks	12
9) Ph.d.-Pluss	13
10) Toerfond	14
11) Nasjonal idémobilisering	14
12) Forskning og innovasjon	15
13) Mobilitet	16

Deltakere i arbeidsgruppen

UHR:

- Knut Fægri, prorektor for forskning, UiO
- Simone Heinz, forskningsdirektør, UiA
- Morten Irgens, forskningsdirektør, HiOA

Kunnskapsdepartementet:

- Erik F. Øverland, seniorrådgiver, UH-avdelingen
- Izabela E. Buraczewska, seniorrådgiver, UH-avdelingen

Forskningsrådet:

- Till Christopher Lech, spesialrådgiver, Internasjonal stab
- Tobias Bade Strøm/Per Magnus Kommandantvold, spesialrådgivere, Internasjonal stab

Fra UHRs sekretariat:

- Ragnar Lie, seniorrådgiver
- Rakel Christina Granaas, seniorrådgiver

Innledning

Dette arbeidet er en del av oppfølgingen av Regjeringens EU-strategi. Regjeringen har som mål at Norge skal øke sin deltakelse i EUs forskningsprogrammer slik at norske forskere oppnår en uttelling på 2 % i Horisont 2020. For det foregående rammeprogrammet (FP7) var uttellingen 1,66 % i snitt. UH-institusjonene bidro med en lavere prosentandel enn dette. Siden Horisont 2020 både er større og bredere enn FP7, må UH-institusjonene øke og videreutvikle sin deltakelse tilsvarende. Sektoren må heve sine faglige ambisjoner, og UH-forskerne må styrke innovasjonsdimensjonen gjennom å involvere private og offentlige aktører i flere prosjekter.

Et viktig utgangspunkt er at norsk forskning har et uforløst potensial. Det er behov for å øke ambisjonsnivået ved alle universiteter og høyskoler. Samtidig mener vi at mye av løsningen på utfordringene ligger i et bedre samspill mellom UH-institusjonene, Forskningsrådet og politiske myndigheter.

Dette dokumentet er utarbeidet av en trepartsgruppe fra UHR, KD og Forskningsrådet og er en oppfølging av et fellesseminar i Brussel oktober 2014. Dokumentet inneholder forslag til konkrete tiltak på følgende hovedområder:

1. Skape bedre sammenheng og synergier mellom myndighetstiltak, finansierings- og støtteordninger og utvikling av gode rammevilkår for forskere og fagmiljøer ved institusjonene.

2. Øke synligheten og tilstedeværelsen for norsk forskning på egnede arenaer i EU-systemet gjennom felles ordninger og løsninger.
3. Sikre bedre utnyttelse av de samlede norske ressursene i Brussel, særlig med tanke på bedre koblinger til relevante fagmiljøer i UH-sektoren.

Et aktuelt dilemma er at det er stort behov for raske resultater i form av flere EU-prosjekter til norske aktører, mens god uttelling på de internasjonale og europeiske arenaene kommer som resultat av langsiktig, strategisk og målrettet rekruttering og oppbygging av forskere, forskergrupper og profilerte forskningsområder.

Et annet forhold er at ulike UH-institusjoner har ulike forutsetninger for å drive denne typen langsiktig kompetansebygging. I forslag til tiltak skiller vi ikke mellom store og små institusjoner eller mellom institusjonstyper i sektoren. Små institusjoner og miljøer kan, gjennom målrettet faglig satsing, lykkes godt i konkurransen om internasjonale forskningsmidler.

Horisont 2020 orienterer seg mye klarere mot innovasjon og nærhet til arbeidslivet. I de fleste virkemidlene i H2020 er høy akademisk kvalitet nødvendig, men ikke tilstrekkelig. UH-institusjonene må øke samarbeidet og kontakten med næringslivsaktører og offentlig sektor dersom målene om økt suksessrate skal oppfylles.

I økende grad søker EUs ulike programmer seg mot en tettere integrering imellom utdanning, undervisning og forskning. Vi ser klart uttrykte ønsker om å knytte arbeidsliv, studier og forskning tettere sammen.

Søknadsprosesser er i seg selv en viktig læringsarena. Svært få lykkes første gang. De som får tilslag, har som oftest flere avslagsrunder bak seg. Dette er prosesser som tar tid, men avslagene bør ses på nødvendige læringsprosesser. Vi må innarbeide i våre arbeidsmåter at også avslag er en ressurs. Satt på spissen bør vi oftere spørre: *Har du fått et godt avslag i det siste?*

I tillegg til tidsaspektet kan en del tiltak gjennomføres uten tilførsel av nye ressurser. Det handler om andre måter å gjøre ting på, bedre samarbeid og gjensidig informasjonsutveksling og/eller å bruke eksisterende ressurser smartere.

Noen tiltak vil kreve nye ressurser, enten ved re-allokering innad i institusjonene, omfordeling hos Forskningsrådet eller økte ressurser fra KD.

Tiltak kan deles inn i følgende firefeltstabell:

		Penger	
T i d	A. Kortsiktige tiltak (<1 år) uten ekstra ressurser	B. Kortsiktige tiltak (<1 år) som krever ressurser	
	C. Langsiktige tiltak (>1 år) uten ekstra ressurser	D. Langsiktige tiltak (>1 år) som krever ressurser	

Ulike tiltak har ofte ulik adresse, men de påvirker hverandre. Slik påvirkning kan være tilsiktet eller utilsiktet. I vurderingen av virkningsfulle tiltak vil vi her konsentrere oss om to typer:

1. Felles tiltak, det vil si tiltak som krever handling fra enten alle tre parter eller to parter i samarbeid (med interesse for tredje part).
2. Tiltak som i hovedsak er forankret hos én av partene, men som gis forsterket effekt gjennom at de andre støtter opp om eller bidrar, og at tiltaket fungerer i en sammenheng.

Antatt effekt av tiltaket, bl.a. som grunnlag for prioritering og rekkefølge, er illustrert med et tall i en skala fra 1 (lavest) til 7 (høyest). (Det er knyttet stor usikkerhet knyttet til antatt effekt, og resultatet må håndteres deretter.)

Forslag til tiltak

1) Monitorering og analyse

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
A	6	X	X	X	6
Kostnad:	Tid til møter og etablering av rutiner. Ellers ingen				

Handler om: Mer samarbeid og sammenheng i arbeidet med å følge med på utvikling og trender når det gjelder suksessrate og søknadsstatistikk. Dette skal sikre at tall og data raskt blir tilgjengelig for dem som jobber med dette ved institusjonene, og at analysearbeidet utvikles gjennom samarbeid mellom nøkkelpersoner i KD, Forskningsrådet, institusjonene sentralt, eventuelt også nøkkelpersoner på ulike fagområder. Et viktig mål er at analysearbeid blir en fast del av institusjonenes H2020-arbeid. Dette vil også samlet sett gi bedre mulighet for å sette realistiske, langsiktige mål, både på overordnet nivå og innen ulike fagområder.

Tiltak:

- Etablere et fast analyseforum eller nettverk bestående av dem som jobber med dette i KD, Forskningsrådet og nøkkelpersoner ved institusjonene. En del av oppdraget for denne gruppen bør handle om langsiktig mulighetsanalyse (*Foresight Analysis*).

2) Bedre oversikt over gode miljøer

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
B (A)	2-6	X	X	(X)	5
Kostnad:	Utgifter til Match-Making Fair - 5-600.000?				

Handler om: Det er behov for lettere tilgang til informasjon om gode og/eller lovende fagmiljøer ved institusjonene for dem som driver med synliggjøring av norsk forskning og strategisk påvirkning og lobbying i Brussel. Som det står i regjeringens EU-strategi (s.14), er det sentralt at NCP-er og Forskningsrådets Brusselkontor kjenner til mål, strategier og relevante fagmiljøer for at de skal kunne yte god service.

Tiltak:

- Etablere kontaktpunkter (enheter/personer) ved institusjonene. Disse skal være informasjonsknutepunkter for dialog og informasjon mellom fagmiljøene, institusjonen sentralt og Forskningsrådets Brusselkontor (og andre som arbeider med bidrag og påvirkning inn mot EU-systemet).

- Dette forutsetter at institusjonene til enhver tid sikrer god oversikt over aktuelle fagmiljøer internt og forbedrer egne informasjonsrutiner og systemer. Kontaktpunktene holdes løpende orientert når kontakt og samarbeid skjer direkte mellom fagmiljø og Brusselkontor.
- En årlig nasjonal Match-Making Fair hvor etablerte og lovende fagmiljøer kan markedsføre seg overfor rådgivere, NCP-er, programkoordinatorer, EU-Brusselkontoret, EU-delegasjonen og andre spesialister, ved hjelp av speed dating, stands for ulike delprogrammer, målrettede miniforedrag (både fra fagmiljøene og rådgiverapparatet).

Ses i sammenheng med:

- Tiltak 1 Monitorering og analyse

3) Bedre bruk av NCP-apparatet

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
A	4-6	X	X	(X)	5
Kostnad:	Ingen eller lite				

Handler om: NCP-apparatet er i ferd med å styrkes med flere ansatte. NCP-ene arbeider på vegne av institusjonene og fagmiljøene. Det gir anledning til å vurdere hvordan vi kan bruke NCP-ene enda bedre, herunder å øke omfang og kvalitet på deltakelsen for alle typer UH-institusjoner. Det viktig å se Forskningsrådets Brusselkontor, Forsknings- og utdanningsrådet, NCP-apparatet og ledelse og rådgivningsapparatet ved institusjonene i sammenheng. NCP-ene representerer en avgjørende spisskompetanse, mens UH-institusjonene er i ferd med å bygge opp og profesjonalisere sin forskerstøtte.

NCP-ene jobber i en matrise overfor sine brukere: en dimensjon direkte til fagområder og fagmiljøene, men også en til forskningsadministrasjonen på institusjonsnivå. Dialogen mellom NCP-ene og institusjonene må sikres, og det er behov for en jevnlig dialog om NCP-enes arbeid. Dette betinger (igjen) en god struktur for egen forskerstøtte ved den enkelte institusjon.

Tiltak:

- NARMA og Forskningsrådet oppfordres til tidlig høsten 2015 å ta initiativ til et møte mellom institusjonene og Forskningsrådet om hvordan arbeide videre med samspill om og videreutvikling av NCP-ordningen.

4) H2020-ledelse – Kurs for instituttledere

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
B (D)	6-12	X	X		6
Kostnad:	Ja, noe til utvikling og drift (samt kursavgift i driftsfasen)				

Handler om: Instituttledere (og tilsvarende) er en nøkkelgruppe for å motivere og gi rom for forskere til å søke EU. Selv om rektorer og dekaner har stor oppmerksomhet på behov for større H2020-innsats, er det instituttlederne som har ansvar for at det faktisk skjer. Hensikten er å gi instituttledere innsikt, verktøy, kompetanse og kunnskap og å øke engasjement og forståelse ved institusjonene for (1) hvordan søknadsprosesser drives, (2) hvordan de bør sees på som en naturlig del av de vitenskapelig ansattes arbeidstid, og (3) hvordan man best kan legge til rette for søknads- og posisjoneringsarbeid i forskernes arbeidsplaner.

Tiltak:

- Utvikle en "instituttlederskole" med fokus på H2020-ledelse. Format: Intensivt todagers kurs det første året. Dagsseminar som oppfølging det andre året. Forankres ved en av UHRs medlemsinstitusjoner (eller på omgang mellom flere), i samarbeid med Forskningsrådet, eventuelt i UHR.

Ses i sammenheng med:

- Tiltak 5 Lederkurs for forskningsadministrative ledere

5) Lederkurs for forskningsadministrative ledere

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
D	12	X	(X)		5
Kostnad:	Ja, noe til utvikling, samt kursavgift i driftsfase				

Handler om: Det er behov for lederutviklingstilbud også til administrative nøkkelpersoner ved institusjonene (og i KD og Forskningsrådet?) som skal lede og organisere et profesjonelt støtteapparat knyttet til EU-prosjekter (og annen eksternfinansiering). Dette gjelder særlig avdelingsledere eller tilsvarende ved institusjonenes sentrale enheter, større fakulteter, sentre, SFF-er og SFI-er eller store koordinatorprosjekter. Dette er stillinger som opererer i skjæringspunktet mellom fag, ledelse og administrasjon, der det er behov for å utvikle klarere roller og ansvar. Det er også disse nøkkelpersonene som særlig skal legge til rette for bedre samspill og sammenheng mellom fagmiljøene, institusjonene, Forskningsråd, departementsnivå og systemet i Brussel.

Tiltak:

- Utvikle en norsk variant av det britiske ARMAs kursopplegg for [Leadership of Research Management](#). (Tilsvarende er under oppbygging i den europeiske paraplyorganisasjonen [EARMA](#).) Det foreslås at dette gjøres i regi av UHR-koordinerte [NARMA](#), som samarbeider med begge disse. Tre til fire samlinger gjennom ca. et år, evt. kombinert med prosjektbasert selvstudium. (Nærmere konkretisering nødvendig)

Ses i sammenheng med:

- Tiltak 4 H2020-ledelse- Kurs for instituttledere

6) Vurdere hospitantordningen ved Forskningsrådets Brusselkontor

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
A (B)	2-6	X	X		4
Kostnad:	Ingen ved uendret omfang, Noe mer ved evt. utvidelse av ordningen.				

Handler om: Den gjeldende hospitantordningen ved Forskningsrådets Brusselkontor ble innført i 2012. Med bakgrunn i regjeringens forventning til institusjonene om å utarbeide egne mål, strategier og handlingsplaner for å nå målsettingene for den norske deltakelsen i Horisont 2020, er det nå naturlig å gjennomføre en vurdering av den gjeldende hospitantordningen.

Forskningsrådet gjennomfører en enkel survey blant dem som har vært hospitanter f.o.m. vår 2013 t.o.m. vår 2015 om prosess for utvelgelse ved egen institusjon, erfaringer fra oppholdet og i ettertid, m.m. Det bør også gjennomføres en høring om den erfaring institusjonene har med ordningen.

UHR og Forskningsrådet (ved Forskningsrådets Brusselkontor) gjennomfører en vurdering av gjeldende hospitantordning, inkludert forslag til justering av ordningen:

Tiltak:

- Ved utlysning og utvelgelse bør Forskningsrådet sikre at vedkommende har forankring sentralt ved institusjonen og at hospitantene skal arbeide for UH-institusjonene, egen institusjon og evt. eget fagmiljø. Hvem som kommer, bør annonseres bredt i institusjonenes EU-nettverk (jf. pkt. 3).
- Hospitantene bør gjennomgå et forkurs eller lignende før ankomst, kanskje i kombinasjon med en startuke i internasjonal avdeling i Forskningsrådet?
- Institusjonene bør på sin side bruke ordningen mer strategisk:
  - Sikre en bedre nomineringsprosess internt.
  - Utvikle rutiner for jevnlig rapportering og dialog mot egen institusjon.
  - Utnytte nylig hjemkomne strategisk i eget arbeid.
- Etablere en egen alumni-gruppe som kan være nyttig også for dem som skal til Brussel.
- Vurdere å ha en mer fleksibel tidsramme på ordningen slik at det er mulig å være hospitant i inntil 12 mnd.

7) Styrke UH-institusjonenes synlighet og tilstedeværelse i Brussel

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
(A) D	6+	X	X	(X)	5-7
Kostnad:	En utredning koster lite, men et ev. Brusselkontor må finansieres særskilt.				

Handler om: Det er nødvendig å øke UH-institusjonenes engasjement og systematikk i forbindelse med de aktiviteter som er med på å forme politikk og prioriteringer samt utlysninger i (fremtidige) H2020 utlysninger og virkemidler. Selv med forbedringer knyttet til punktene ovenfor (særlig pkt. 3), er det behov for en sterkere kobling mellom institusjoner, andre miljøer i Norge og aktører i Brussel.

Sektoren må også utfordres til å ta ansvar for å være i Brussel og bidra direkte i påvirkningsarbeidet overfor EU. Tilstedeværelse gir synlighet, og større eierskap gir mer engasjement.

Videre bør det vurderes om økt tilstedeværelse også bør handle om en bredere grenseflate mot miljøer utenfor UH-sektoren, som for eksempel næringsliv, innovasjonsaktører, offentlig sektor, NGO-er etc.

Tiltak:

- Nedsette en egen arbeidsgruppe i UHR som utreder behov og muligheter for sterkere UH-representasjon i Brussel, f.eks. i form av et felles kontor for UH-institusjonene eller et norsk "kunnskapskontor" med flere aktører. Arbeidet bør gjøres i dialog med Forskningsrådet og deres kontor i Brussel, samt med Den norske delegasjonen i Brussel.

8) Fugl Føniks

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR/Inst.	NFR	KD	
A (B)	6-12	X	X		5
Kostnad:	Utgifter til seminarrekke/workshops, ellers ingen				

Handler om: Gjøre avslåtte søknader til vinnere, eller på andre måter ta ut verdien av søknader som ikke fikk støtte. Svært mange søknader som lykkes er resultat av flere forsøk. Det er viktig å fange opp søkere som ellers ville gitt opp etter avslag. Det er ønskelig med et tilbud for «lucky losers» som setter dem i stand til å forbedre søknaden og søke på nytt.

Tiltak:

- Etablere en tjeneste for koordinatorteamene for avslåtte søknader.
- Formidle tydelig at PES-ordningen ikke minst retter seg mot søkere som arbeider med å forbedre søknader som har fått avslag.
- Øke NCP-ers fokus på dette i sin rådgivning, både direkte mot søkere og indirekte mot forskningsrådgivere ved institusjonene.
- Lage en mekanisme i samarbeid med institusjonene som gjør at søknader som får avslag, men kommer over terskelen, får informasjon om tiltak og blir tilbudt oppfølging og rådgivning.
- Utvikle et fast kurstilbud, gjerne i form av workshops, hvor søkere og forskningsrådgivere arbeider og deler erfaringer med konkrete søknader som er i prosess. (Hensyn til deling av ideer, data etc. må håndteres.)

Henger sammen med:

- Tiltak 4om kurs for instituttledere.

9) Ph.d.-Pluss

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
D	48	X	X	X	5
Kostnad:	12 millioner kroner i året ¹				

Handler om: Vitenskapelig ansatte i UH-sektoren er under stadig tidspress og har problemer med å finne tid til å arbeide med EU-søknader. Ph.d.-kandidatene er en stor ressurs for utviklingen av EU-søknader, spesielt på slutten av stipendiatperioden kan de involveres i slike prosesser. Imidlertid skal ph.d.-kandidater ved norske institusjoner gjennomføre studiet på tre år, noe som gir lite rom for å gå inn i søknadsprosesser.

Et av områdene ph.d.-kandidater bør lære noe om, men som det i dag ikke er tid til i deres treårige forskerutdanning, er de nasjonale og internasjonale finansieringssystemene. Dette er viktig for kandidatenes egne karrierer. Men det er også viktig å bringe flere av landets ph.d.-kandidater inn i internasjonale forskningsnettverk og konsortia, og å øke interessen til unge akademikere til å bidra til å hente mer prosjektf finansiering fra EU.

Tiltak:

- Etter ph.d.-perioden kan kandidaten gis et engasjement på seks måneder, etter søknad, for å skrive eller være med på å utvikle en EU-søknad i samarbeid med veiledere, eller som en del av en forskningsgruppe. Dette utformes som en ordning i Forskningsrådet som finansierer tre måneder, mens institusjonen selv dekker tre måneder.

---

¹ Antall stipender: Det ble gjennomført ca. 1450 disputaser i 2014. La oss anta at 20 % av ph.d.-kandidatene med sine veiledere ønsker å benytte seg av tilbudet, at halvparten av disse er interessante, og at halvparten av disse igjen får støtte. Det utgjør 75 kandidater i året.

Kostnad per stipend, stillingskode 1017: Lønnes normalt etter lønnstrinn 50-58 (brutto kr. 416 600,- til 476 800 per år). I tillegg kommer sosiale utgifter på rundt 35 %, totalt 562 410 til 643 680. La oss bruke 600 000 for et årsverk, og da 300 000 for et halvt årsverk. Av det halve årsverket finansierer institusjonene halvparten og Forskningsrådet halvparten, altså 150 000.

150 000 * 75 stipender = ca. 12 millioner kroner (inkl. noe administrasjon).

10) Toerfond

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
D	6-24	X	X	X	4-5
Kostnad:	7,5 mill. ²				

Handler om: Det er behov for å styrke institusjoner og fagmiljøer som har lite erfaring med å søke internasjonale forskningsmidler. Å engasjere erfarne internasjonale forskere i professor-II-stillinger kan bidra til å styrke EU-dimensjonen og å bringe denne type kompetanse inn i miljøene.

Tiltak:

- Etablere en ordning i Forskningsrådet som skal brukes til å delfinansiere strategiske, internasjonale forskningsorienterte toerstillinger ved fagmiljøer med liten EU-erfaring.

11) Nasjonal idémobilisering

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR	NFR	KD	
A	2-4	X	X		3-6
Kostnad:	Lite, men noe i utarbeidelse av survey, samt til premier				

---

² Antall stipendier: 20. Kostnad per stipend: Førsteamanuensis stillingskode 1011, lønnstrinn 57 til 72, altså fra 473 400 kr til 627 100, pluss sosiale utgifter: 639 090 til 846585. Bruker 750 000. Utgiftene delt 50/50 mellom institusjon og Toerfondet. Årlig størrelse på toerfondet: $750\ 000 / 2 * 20 = 7.5$ millioner

Handler om: Å mobilisere forskningsmiljøene og støtteapparatet til å gi innspill til gode mobiliseringstiltak i EU-arbeidet.

Tiltak:

- Gjennomføre en spørreundersøkelse (f.eks. Questback) om tiltak som kan øke samspill og samarbeid for bedre EU-uttelling, å identifisere viktige disinsentiver for deltakelse, og å foreslå relevante tiltak. De beste forslagene premieres.

12) Forskning og innovasjon

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar			Effekt
		UHR/Inst	NFR	KD ++	
A	6+	X	X	X	6
Kostnad:	Kostnader til å samle aktører + ev. finansiell støtteordning for samarbeid				

Handler om: Horisont 2020 er en del av EUs Innovation Union, som er en av unionens syv strategier for vekst og sysselsetting i Europa. Direkte og indirekte fokuserer derfor Horisont 2020 på samspillet mellom forskningsaktiviteten og resten av samfunnet: næringsliv, industri, offentlig sektor, det sivile samfunn, etc. EIT (European Institute of Technology and Innovation) vil i økende grad være en sentral aktør. For å vinne fram i konkurransen om prosjektmidler i EU må man på alle områder (unntatt ERC og noen få andre virkemidler) vise både faglig excellence og tematisk relevans.

Det kreves også at private aktører, næringsliv eller offentlig sektor skal delta aktivt i prosjektene. De beste søknadene i disse kategoriene utvikles derfor i nært samarbeid med partnere både i og utenfor academia. Her har mange forskningsmiljøer i Norge en utfordring, særlig innen UH-sektoren. Vi trenger derfor tiltak som knytter norske bedrifter og innovasjonsarbeidet i Forskningsrådet og Innovasjon Norge tettere til UH-sektorens arbeid med EU-forskning, både når det gjelder posisjonering og søknadsutvikling. Det er i den sammenheng behov for å involvere institusjonenes TTO-er. En hypotese er at vi *har* mange sterke forskningsmiljøer og et godt næringsliv og en avansert offentlig sektor, men vi mangler gode koblinger.

Ses i sammenheng med:

- Tiltak 6 om Forskningsrådets Brusselkontor.

Tiltak:

- Skape bedre sammenhenger mellom virkemidler i Forskningsrådet som retter seg mot forskning i og med næringslivet og offentlig sektor, og virkemidler som i større grad retter seg mot universiteter og høyskoler. Et eksempel kan være å trekke ordningene med nærings- og offentlig sektor-ph.d. inn i arbeidet med Horisont 2020.
- I første omgang ta initiativ til et møte mellom UHR og Forskningsrådet om hvordan kommunisere bedre muligheter, ordninger og arenaer for samarbeid og partnerskap omkring Horisont 2020, men også muligheter knyttet til bl.a. EIT, European Innovation Partnerships og European Technology Platforms.

13) Mobilitet

Tiltakstype	Gjennomføring (mnd)	Ansvar				Effekt
		UHR	NFR	KD	(SiU)	
A	6	X	X	X	X	4
Kostnad:	Ingen					

Handler om: Internasjonalisering og mobilitet er avgjørende for å øke forskningskvaliteten og for å lykkes i EU-samarbeidet. UH-institusjonene skal bygge nødvendig kompetanse hos studenter, ph.d.-kandidater og yngre forskere. Yngre forskere må gis anledning til å bygge karrieren slik at de på et tidlig tidspunkt blir kvalifisert til å delta i konkurransen om EU-midler. EUs program for utdanning, ungdom og idrett, Erasmus+ er et viktig virkemiddel for mobilitet og internasjonal erfaring allerede i studietiden. Ulike mobilitets- og karrieretiltak i Horisont 2020 må brukes mer aktivt for å tilrettelegge for en internasjonal forskerkarriere.

I Regjeringens EU-strategi heter det at «Regjeringen forventer at institusjonene styrker sitt arbeid med egen karriere- og mobilitetspolitikk for å tiltrekke seg, utvikle og holde på de beste forskerne». Institusjonene må derfor styrke og systematisere arbeidet med karrierepolitikken for egne ansatte. (Se UHRs inspirasjonsnotat om bedre karrierepolitikk i UH-sektoren.) Et sentralt virkemiddel er mobilitet og internasjonal erfaring. Samtidig skal Forskningsrådet stimulere til internasjonal erfaring tidlig i forskerkarrieren. Egne stipend til yngre fremragende forskere er også ledd i karrierebygging for norske forskertalenter. Også andre virkemidler i Forskningsrådet er knyttet til karrierebygging, f.eks. Balanse-programmet.

Tiltak:

- Institusjonenes, SiUs og Forskningsrådets tiltak for mobilitet og internasjonalisering, fra studietiden og gjennom hele karriereløpet, bør ses mer i sammenheng. Samtidig bør relevante virkemidler og støtteordninger for karriere og mobilitet i Forskningsrådet og ved institusjonene ses mer i sammenheng. Det foreslås et dialog- og erfaringsutvekslingsmøte mellom sentrale aktører fra UHR, institusjonene og Forskningsrådet og med deltakelse fra SiU, KD og NSO.

Forskningsrådet i tall 2014

Forskningsrådet mottok over 5000 søknader i 2014. I publikasjonen «Forskningsrådet i tall» finner du statistikk om prosjektene vi finansierer.

Publikasjonen *Forskningsrådet i tall* blir i år ikke utgitt i en skriftlig publikasjon. I stedet finner du all informasjon du trenger i tabell- og figurvedlegget i høyremargen. Lurer du for eksempel på hvilke virkemidler som har hatt størst vekst i prosjektbevilgninger, hvordan kjønnsfordelingen blant prosjektledere har utvikla seg eller hvor mange prosjekter Forskningsrådet støttet i 2014?

Her oppsummerer vi noen av funnene:

Vekst i Forskningsrådets bevilgninger til handlingsretta programmer, senterordningene og infrastrukturordningen

De handlingsretta programmene økte fra 866,5 mill. kroner til 1 mrd. kroner, og denne veksten er særlig knytta til forskningsprogrammene Humane biobanker og helsedata (BIOBANK), Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) og Polarforskningsprogrammet samt til mindre økninger i Helse- og omsorgstjenester (HELSEOMSORG), Havet og kysten og Folkehelseprogrammet.

Bevilgningene til senterordningene økte til 635,7 mill. kroner i 2014. Denne økningen er knytta til de nye sentrene for fremragende forskning (SFF) som åpnet i 2013. Bevilgninger til infrastruktur økte fra 114,9 mill. kroner i 2013 til 454 mill. kroner i 2014. Denne økningen er knytta til at Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur (FORINFRA) utlyser midler annethvert år, men det er verdt å merke seg at 454 mill. kroner også er høyere enn tidligere toppår.

Infrastrukturmidler positivt for universitetene og helseforetakene

Bevilgninger fra FORINFRA er hovedårsaken til at helseforetakene økte fra 162,8 mill. kroner i 2013 til 218,4 mill. kroner i 2014. De økte bevilgningene til vitenskapelig utstyr har også slått positivt ut for universitetene, som alle har hatt en økning fra 2013. I alt økte bevilgninger til universitet- og høgskolesektoren fra 1954,9 mill. kroner i 2013 til 2517,5 mill. kroner i 2014. Når det gjelder høyskolene, er det særlig økte bevilgninger fra handlingsretta programmer som slår positivt ut.

Medisin og helsefag øker mest

Av fagområdene er det medisin og helsefag som øker mest, fra 633,8 mill. kroner til 875,6 mill. kroner. Denne veksten er knytta til økte bevilgninger til forskningsprogrammene HELSEOMSORG og GLOBVAC, samt bevilgninger fra FORINFRA. Fordelingen mellom fagområder må ses i sammenheng med hvilke aktiviteter som har utlysninger det enkelte år.

Fortsatt økning til næringslivet

Forskningsrådets bevilgninger til prosjekter i næringslivet har hatt en jevn økning fra 2011 til 2014. I 2014 hadde vi rekordstore utlysninger til bedrifter, og bevilget 1,2 milliarder kroner til prosjekter i næringslivet og 3,5 milliarder kroner til næringsretta forskning totalt. I tillegg opplevde SkatteFUNN stor vekst i tilsøking i 2014. Mens det i 2013 var olje- og gassnæringen som mottok flest av de næringsretta midlene fra Forskningsrådet, har støtten til prosjekter i den næringen sunket fra 183 mill. kr 2013 til 163 mill. kr i 2014. Næringsområdet kunnskap-, teknologi- og IKT-næringen har dermed blitt det næringsområdet som med 182 mill. kr i 2014 får mest næringsrettet støtte fra Forskningsrådet.

Stipendiater og postdoktorer

De siste årene har antall postdoktorer finansiert av Forskningsrådet ligget ganske stabilt, mens antall doktorgradsstipendiater som har mottatt støtte fra oss har minket. I 2014 ser det imidlertid ut til at antall postdoktorer som får penger fra Forskningsrådet øker, og at vi støtter flere doktorgradsstipendiater innenfor humaniora, medisin og matematiske- og naturvitenskapelige fag.

Stabil kjønnsfordeling

Tallene for kjønnsfordeling viser at antall kvinnelige prosjektledere i prosjekter støttet av Forskningsrådet har økt fra gjennomsnittlig 32 % i 2010 til 37 % i 2014. Humaniora er fortsatt det fagområdet med flest kvinnelige prosjektledere, mens teknologifagene kommer dårligst ut.

Har du spørsmål til innholdet i tabellene eller innspill til formen kan du sende en e-post til [Kari-Anne Kristensen](#).

Skrevet av: [Eirin Isaksen Winsnes](#)

Publisert: 11.08.2015
Sist oppdatert: 12.08.2015

Dokumenter

[Forskningsrådet i tall 2014 - tabeller og figurer](#)
(XLSX-368.9 KB)

Kontaktpersoner

[Kari-Anne Kristensen](#)
Spesialrådgiver
22 03 72 29
kak@forskningsradet.no